

Rapport 2008:7

Mentorskaps inverkan på återfall i brott

En systematisk forskningsgenomgång

brå

brottförebyggande rådet

Mentorskaps inverkan på återfall i brott

Rapport 2008:7

Brå – centrum för kunskap om brott och åtgärder mot brott

Brottsförebyggande rådet (Brå) verkar för att brottsligheten minskar och tryggheten ökar i samhället. Det gör vi genom att ta fram fakta och sprida kunskap om brottslighet, brottsförebyggande arbete och rättsväsendets reaktioner på brott.

Denna rapport kan beställas hos bokhandeln eller hos
Fritzes Kundservice, 106 47 Stockholm
Telefon 08-690 91 90, fax 08-690 91 91, e-post order.fritzes@nj.se

Produktion:

Brottsförebyggande rådet, Information och förlag,
Box 1386, 111 93 Stockholm

Telefon 08-401 87 00, fax 08-411 90 75, e-post info@bra.se

Brå på Internet www.bra.se

Författare: Darrick Jolliffe, David P. Farrington

Omslagsillustration: Helena Halvarsson

Omslag: Anna Gunneström

Engelska originalets titel: The Influence of Mentoring on Reoffending

Tryck: Edita Norstedts Västerås 2008

© Brottsförebyggande rådet 2008

ISSN 1100-6676

ISBN 978-91-85664-93-1

Innehåll

Förord	5
Abstract	6
Sammanfattning	7
Inledning till den svenska översättningen	10
Mentorskap för unga i riskzonen	11
Svenska mentorprogram	11
Forskningsgenomgångar skapar ordning i resultatfloran	12
Metaanalyserna blir bättre ju fler utvärderingar de kan bygga på	13
Metaanalyser ger ny, bra kunskap – men behöver kompletteras med andra analyser	14
Bakgrundsinformation	15
Metod	16
Undersökningens syfte	17
Kriterier för inkludering/exkludering	17
Sökstrategier	19
Inkluderade utvärderingar	21
Beskrivningar av utvärderingarna	21
Analys av de inkluderade utvärderingarna	28
Sammanräkning av effekter	29
Kodning av verksamheterna och utvärderingarna	30
Urvalets nyckelegenskaper	30
Metodens nyckelegenskaper	31
Mentorskapets nyckelegenskaper	33
Relationen mellan effekt och nyckelegenskaper	35
Diskussion	39
Konsekvenser för policy	41
Begränsningar i den aktuella forskningen	42
Riktlinjer för framtida forskning	43
Slutsatser	44
Referenser	45
Teknisk bilaga	49
Mer information om sökstrategier	49
Mer information om analysen av de inkluderade utvärderingarna	59
Mer information om utvärderingarnas heterogenitet	60
Information om studiernas nyckelegenskaper	61

Förord

Brottsförebyggande rådet (Brå) har bland annat i uppgift att medverka till att kunskapsutvecklingen inom det kriminalpolitiska området förbättras – och att då beakta både nationell och internationell forskning. Den internationella forskningen beaktar och redogör Brå för till exempel i rapporter där myndighetens egna forsknings- och utredningsprojekt redovisas. För att ytterligare förstärka tillgången på internationella forskningserfarenheter har Brå dessutom anlitat internationellt erkända forskare för att göra systematiska genomgångar av den befintliga forskningen om vilka förebyggande effekter olika åtgärder i och utanför rättsväsendet har på brottsligheten. I systematiska forskningsgenomgångar sammanförs resultat från flera utvärderingar som bedöms leva upp till ett antal identifierade empiriska kriterier för att så säkert som möjligt mäta effekter. Resultat från utvärderingarna används för att teckna en samlad bild av vilka effekter åtgärden har och inte har. Det handlar alltså om att på ett systematiskt sätt väga samman resultat från många undersökningar, ofta från olika länder, för att få en säkrare generell bild av en åtgärds brottsförebyggande möjligheter och begränsningar.

I den här rapporten presenteras den tredje i en serie av forskningsgenomgångar som Brå kommer att publicera, som i det här fallet är av typen begränsad systematisk forskningsgenomgång. Den brottsförebyggande åtgärd som står i fokus i rapporten är mentorskap för ungdomar. De forskare som genomfört studien för Brå:s räkning och som skrivit rapporten är dr Darrick Jolliffe vid University of Leicester, Storbritannien och professor David P. Farrington vid University of Cambridge, Storbritannien. Inledningstexten har författats av generaldirektören Jan Andersson, samordningschefen Erik Grevholm och handläggaren Henrik Ingrids vid Brå.

Stockholm i maj 2008

Jan Andersson
Generaldirektör

Abstract

Syftet med denna studie var att beräkna effekten av mentorskap på återfall i brott baserat på en begränsad systematisk forskningsgenomgång. Studien liknar, men är mindre omfattande än, en systematisk forskningsgenomgång. Ett antal sökstrategier användes och 18 utvärderingar hittades som uppfyllde våra kriterier för att inkluderas i studien. Tillsammans tydde resultaten på att mentorskap minskar återfallen i brott med mellan fyra och tio procent. Mentorskap hade mer effekt på återfall i brott när den genomsnittliga tiden vid varje kontakttillfälle mellan mentor och adept var längre och när mentorskap kombinerades med andra insatser. Utvärderingar av småskaliga försök med mentorskap visade större effekt. Utvärderingar av högre metodologisk kvalitet gav dock få belegg för att mentorskapet minskade återfallen i brott, vilket tyder på att en otillräcklig kontroll av de initiala skillnaderna mellan dem som fick stöd av en mentor och dem i jämförelsegruppen kan ha bidragit till de mest positiva resultaten. Mentorskap kan vara en användbar metod när det gäller att minska återfallen i brott, men det behövs mentorprogram och utvärderingar av högre kvalitet innan de verkliga fördelarna med mentorskap med säkerhet kan fastställas.

Sammanfattning

På senare tid har intresset varit stort för hur en mentor kan inverka på en riskpersons (adept) framgång i livet (se exempelvis DuBois, Holloway, Valentine och Cooper, 2002). Mentorskapet innebär vanligen att en riskperson exponeras för en annan person (en lekman, inte en professionell) som agerar som positiv förebild i förhoppningen att mentorn ska ge den vägledning och det stöd som adepten annars inte skulle få. Det har hävdats att en mentor kan minska sannolikheten för att återfalla i brott genom att ge direkt stöd (till exempel hjälp med att fylla i arbetsansökningar) och indirekt stöd (till exempel genom att agera som positiv förebild). Den tid som tillbringas tillsammans med mentorn skulle även kunna minska adeptens möjligheter att begå brott eller bidra till att bryta tidigare etablerade brottsnätverk.

Det har gjorts ett antal utvärderingar av mentorskaps inverkan på adepternas framtida liv. Många av utvärderingarna har dock varit baserade på fallstudier, kvalitativa studier i liten skala och utvärderingar där man inte använt sig av en kontroll- eller jämförelsegrupp. Dessa utvärderingar har begränsad förmåga att bedöma mentorskapets inverkan på återfall i brott.

Metod

En begränsad systematisk forskningsgenomgång, som är en rigorös metod för att hitta, värdera och sammanställa belegg från tidigare utvärderingar, användes för att bedöma mentorskapets inverkan på adepternas tendens till återfall i brott. Den största fördelen med en begränsad systematisk forskningsgenomgång är att den ger mycket snabbare resultat än en fullständig systematisk forskningsgenomgång. På grund av den begränsade tiden utelämnades dock en del utvärderingar (exempelvis opublicerade studier, studier på andra språk och studier som var svåra att få tag i). Det kan snedvrída studiens resultat, särskilt som det är mer sannolikt att signifikanta resultat blir publicerade (det vill säga att mentorskapet har en gynnsam inverkan på brottsligheten).

En uppsättning kriterier för att inkludera respektive utesluta utvärderingar i genomgången togs fram. Sökningen efter relevanta utvärderingar innefattade ett antal strategier, som ledde till att 49 potentiellt relevanta utvärderingar identifierades, varav 48 inhämtades. De 48 utvärderingarna innehöll 18 jämförelser mellan grupper som haft mentorer och jämförelsegrupper som uppfyllde de definierade kriterierna. Dessa utvärderingar analyserades.

Resultat

Resultaten tyder på att mentorskapet minskade återfallen i brott med mellan fyra och tio procent, men de positiva effekterna uppmättes främst i utvärderingar som hade lägre metodologisk kvalitet. Utvärde-

ringar med hög kvalitet, som var utformade för att ge så korrekta bedömningar av mentorskapets inverkan som möjligt, kom inte fram till att mentorskapet hade någon mätbar gynnsam effekt på återfallen i brott. Det fanns dock tecken på att vissa mentorprogram var mer framgångsrika än andra. Det är viktigt att notera att de utvärderingar där mentorn och adepten tillbringade mer tid tillsammans per möte (fem timmar eller mer) och träffades minst en gång i veckan var mer framgångsrika när det gällde att minska återfallen.

Det är intressant att mentorprogram med längre varaktighet (total tid) inte var effektivare än kortare program. Det beror kanske på svårigheterna att rekrytera lämpliga mentorer eller på att de ungdomar med vilka mentorskapet pågår under längre perioder har mer omfattande problem och därför lättare återfaller i brott. Mentorskapet hade dessutom en gynnsam effekt på återfallen bara när det ingick som en del av flera insatser. Enligt forskningsgenomgången var mentorskap mest effektivt tillsammans med anställning, utbildning och upprättande av avtal om acceptabelt beteende. Mentorskap som en fristående insats minskade inte återfallen i brott.

Det finns vissa tecken på att mentorskapet fungerade bäst när det användes för personer som hade gripits av polis, jämfört med dem som var i riskzonen på grund av personliga eller sociala förhållanden eller jämfört med dem som var dömda eller satt i fängelse. Verksamheter där mentorskap användes för personer som hade gripits av polis tenderade dock även att ha de mest omfattande programmen. Mentorskap verkar ha en gynnsam inverkan på återfallen i brott bara under den tid det pågår. Det finns få belägg i riktning mot att positiva effekter på återfall skulle kvarstå efter programmen slut.

Konsekvenser för policy

Vår forskningsgenomgång stöder generellt användningen av mentorskap som metod för att minska återfallen, men beläggen är inte helt övertygande. Det finns inga belägg som tyder på att mentorskapet hade skadliga effekter genom att öka återfallen. Forskningsgenomgången visar vad som bör ingå i framgångsrika mentorprogram. För det första bör mentorer och adepter träffas minst en gång i veckan flera timmar åt gången. För det andra bör mentorskapet ingå som en del av flera åtgärder och för det tredje bör mentorskapet användas särskilt för personer som har gripits av polis. Befintliga belägg tyder på att mentorskapet kan vara en värdefull del av åtgärdsprogrammen för personer som är i ett tidigt skede av sin brottsliga karriär.

Konsekvenser för forskningen

Mentorskap är en lovande insats, vars positiva effekter dock är svagt belagda. Våra slutsatser begränsas av det låga antalet utvärderingar (18), och vi kan inte med säkerhet dra slutsatser om orsakssamband utifrån storleken på den uppmätta effekten. Det bör genomföras kon-

trollerade försök i stor skala med slumpmässig fördelning till experiment- och kontrollgrupp för att utvärdera effekterna av mentorprogram på senare brottslighet. Det behövs också kostnadsanalyser av mentorprogram.

Inledning till den svenska översättningen

Brottsförebyggande åtgärder delas ibland in i sociala och situationella åtgärder. De situationella åtgärderna riktas in mot möjligheterna att begå brott, exempelvis genom fysiska förändringar på plats. De sociala åtgärderna riktar däremot in sig på själva människan. Det handlar om att med sociala metoder förmå individer att bli mindre benägna att begå brott.

En brottsförebyggande åtgärd av detta slag är mentorskap. Mentorskap är långt ifrån en ny företeelse. Metoden kan härledas från *Odyssén*, där gestalten Mentor är vän och rådgivare till Odysseus och till dennes son Telemachos. I Homeros skildring av relationerna dem emellan återfinns många av de element som i dag ingår i mentorskap.

Mentorskap innebär en relation mellan två personer – en mentor och en adept. Mentorn ger stöd, råd och vägledning och fungerar som förebild för adepten. De olika rollerna kräver därför ofta skillnader i ålder, kunskap och erfarenhet. Relationen ska utmärkas av frivillighet och av vänskap. Många mentorprogram matchar därför mentor och adept, till exempel utifrån gemensamma intressen, men ibland också utifrån kön och social bakgrund. Relationen mentor och adept har dessutom ett syfte bortom relationen i sig. Mentorskapet är tänkt att bidra till en positiv utveckling för adepten.

Mentorskap kan också förstås som exempel på sekundär eller tertiär brottsprevention. I och med att mentorprogram ofta vänder sig till ungdomar med risk att utveckla problem av olika slag, är de vanligtvis exempel på sekundär prevention. Det förekommer också att mentorverksamheter vänder sig till personer som ständigt återfaller i destruktivt beteende, vilket då är tertiär prevention.

I boken *Coaching och mentorskap* från år 2002 identifierar Parsloe och Wray tre huvudtyper av mentorer utifrån skillnader i mentorskapets syfte och sammanhang.

”Företagsmentorn” fungerar som karriärstöd och är antagligen den mest etablerade formen av mentorskap i Sverige. ”Kompetensmentorn” återfinns ofta inom skolvärlden och syftet är att adepten ska få stöd och vägledning i sina studier. Det är emellertid den tredje huvudtypen av mentor, ”samhällsmentorn”, som främst står i fokus i här. Enligt den övergripande definitionen agerar samhällsmentorn vän, sakkunnig rådgivare eller vägledare åt en person som befinner sig i en svår eller missgynnad situation. I den här forskningsgenom-

gången kan definitionen av mentorskap avgränsas ytterligare till att handla om stöd till unga personer i riskzonen.

Mentorskap för unga i riskzonen

Det finns många internationella exempel på mentorskap som stöd till unga personer i riskzonen. I USA har bruket av mentorer i dessa sammanhang en lång tradition. Den amerikanska organisationen *Big Brother/Big Sisters of America* spårar till exempel sitt ursprung till 1900-talets början. I dag har organisationen växt till att omfatta mer än 500 agenturer i USA och man har även etablerat sig bland annat i Kanada, Australien och Sydafrika. Organisationen uppger på sin webbplats att man år 2006 hade mentorer till mer än 280 000 barn i tolv olika länder.

I Sverige är mentorskap av detta slag inte lika vanligt. Men här finns en lång tradition av andra preventiva åtgärder som till sin karaktär har likheter med mentorskap. Socialtjänstens stöd till barn och unga och deras familjer genom kontaktpersoner eller kontaktfamiljer är ett exempel. Åtgärden bygger på frivillighet och uppgiften som kontaktpersonen förväntas utföra är snarlik mentorns. Systemet är mycket utbrett. I en kunskapsöversikt från Socialstyrelsen konstateras att ungefär 21 000 barn och unga var föremål för åtgärden i början av 2000-talet. Skillnaden mellan mentorer och kontaktpersoner är i stället av mer organisatoriskt och administrativt slag. Det svenska systemet med kontaktperson är reglerat och handläggs av socialtjänsten, medan flera av de mentorprogram som tas upp i den här rapporten drivs av ideella organisationer.

Svenska mentorprogram

Ett av de mer kända svenska mentorprogrammen drivs av Mentor Sverige, en ideell organisation som arbetar för att ungdomar ska välja bort droger. Verksamheten siktar mer in på drogprevention än på brottsprevention, men liknar de verksamheter som förekommer i denna rapport genom att det vänder sig till ungdomar i riskzonen. Mentor Sverige rekryterar många av sina mentorer från företag. Organisationen samarbetar med skolor i storstadsregionerna för att nå ut till elever som växer upp och går i skola i problemtyngda bostadsområden. Sedan starten år 2000 har organisationen satt samman drygt 500 mentorpar.

Mentor Sverige utvärderar själva sin verksamhet. Organisationen menar att resultaten är positiva genom att eleverna upplever att de efter ett år med mentor har fått stärkt självkänsla. Verksamheten ska också utvärderas av externa forskare. Utvärderingen kommer att

mäta effekter av mentorskapsprogrammet med en så kallad randomiserad kontrollgruppsdesign.

I mentorprogrammet Näktergalen vid Malmö högskola är mentorer studenter som en gång i veckan under några månader träffar ett barn i åldern 8–12 år. Även Näktergalen når ut till potentiella adepter genom samarbete med skolor. Verksamheten baseras på en modell där syftet är att integrera, berika och stötta barn från socialt utsatta områden. Näktergalen lyfter inte specifikt fram att adepter ska rekryteras från sådana områden, men anger att en viktig del av verksamheten är att verka för och dra nytta av den etniska och sociala mångfald som finns i samhället och på Malmö högskola.

Unga KRIS är en organisation vars verksamhet har inslag av mentorskap. Organisationen arbetar preventivt med motivation och eftervård för att minimera risker för återfall för ungdomar som återvänder efter vistelse på SiS-institutioner (Statens Institutionsstyrelse). Konceptet bygger på att ungdomar ger stöd till andra ungdomar.

I Borlänge kommun har man sedan slutet av 1990-talet arbetat med programmet *Youth at Risk* (YAR) efter amerikansk modell. Det riktar sig till ungdomar som är 15 till 20 år och bedöms vara i riskzonen för att utveckla kriminalitet eller annat antisocialt beteende. Ungdomarna får själva sätta upp mål för sin utveckling. Till sin hjälp har de vuxna volontärer, så kallade stödpersoner. Stödpersonerna har kontakt med ungdomarna under ett års tid. Programmet utvärderades av Dalarnas forskningsråd under år 2002, med en del positiva resultat. Programmet har också varit föremål för en utvärdering vid Umeå Universitet. De två utvärderingarna är dock inte upplagda för att mäta effekter på ett sådant sätt att de kvalificerar sig för att ingå i den forskningsgenomgång som redovisas i denna rapport.

Forskningsgenomgångar skapar ordning i resultatfloran

Av praktiska och resursmässiga skäl genomförs det få – alltför få – tillförlitliga vetenskapliga utvärderingar av en brottsförebyggande åtgärd som mentorskap för ungdomar i enskilda länder. Som nämnts har det inletts en vetenskaplig utvärdering av en verksamhet med mentorskap i Sverige, där effekterna på individernas brottsbenägenhet ska studeras. Hittills har ingen sådan studie publicerats i Sverige. Men runt om i världen förekommer det att brottsförebyggande åtgärder utvärderas med vetenskapliga metoder, som ger kunskap som kan tas tillvara. Många gånger är det emellertid svårt att orientera sig i forskningen och dra slutsatser utifrån resultat som ibland är motstridiga. En teknik för att hitta rätt i forskningsfloran och särskilt värdera åtgärders effekter är så kallade systematiska forsk-

ningsgenomgångar. Mot denna bakgrund har Brå anlitat några prominenta forskare på området, dr Darrick Jolliffe vid University of Leicester och professor David P. Farrington vid University of Cambridge, för att göra en begränsad systematisk forskningsgenomgång (rapid evidence assessment) om effekter av mentorskap för ungdomar, som de presenterar i denna rapport. Att forskningsgenomgången är begränsad innebär att själva sökningen av utvärderingar som ligger till grund för genomgången varit begränsad. Forskarna har sökt under en kortare tid och exempelvis inte fångat in opublicerade rapporter eller rapporter på andra språk än engelska. Däremot innehåller forskningsgenomgången en statistisk metaanalys.

I metaanalysen sammanförs 18 tidigare genomförda utvärderingar, varav några från Storbritannien men flertalet från USA, som bedöms uppfylla ett antal empiriska kriterier för att på ett tillräckligt bra sätt mäta effekter av mentorskap för ungdomar. Resultaten i olika utvärderingar skiljer sig alltid åt i någon utsträckning och kan till och med peka i olika riktning. En viss utvärdering visar kanske att återfall i brott minskade kraftigt, medan en annan visar att återfallet förblev oförändrat. Men i metaanalysen tar man fram ett standardiserat effektresultat från varje enskild utvärdering och räknar samman dessa till ett nytt genomsnittligt effektresultat. På så sätt får man siffror på om – och i så fall hur mycket –mentorskapet har påverkat de medverkande ungdomarnas återfall i brott, i var och en av de enskilda utvärderingarna sammantaget. Givetvis är det en vinst att man så här systematiskt kan föra samman och räkna ihop tidigare spridda resultat. Den som vill ha en övergripande bild av vilka effekter mentorskap för ungdomar kan ha behöver inte längre leta fram alla vetenskapliga studier på området, utan kan genom forskningsgenomgången få en översiktlig sammanställning av resultatbildan.

Metaanalyserna blir bättre ju fler utvärderingar de kan bygga på

En avgörande fördel med metaanalyser är att de standardiserar mätningen av effekter från olika utvärderingar, vilket gör det möjligt att systematiskt jämföra resultat från olika utvärderingar med sinsemellan något olika mätförfaranden och vitt skilda resultat. Men det är också viktigt att ha klart för sig att metaanalyser är beroende av att det finns tillgång till många utförliga och vetenskapligt väl utförda utvärderingar om en specifik typ av åtgärd. För det första gäller: ju fler kvalificerade utvärderingar som metaanalysen kan bygga på, desto säkrare blir effektskattningarna. För det andra: ju fler utförliga och kvalificerade utvärderingar som metaanalysen kan bygga på, desto större blir möjligheterna

att särstudera olika typer av effekter och även att studera vilka effekter som olika sätt att genomföra åtgärden har. Trots de fördelar som metaanalyser avgjort för med sig finns det än så länge begränsade möjligheter att i metaanalyserna studera, dels om mentorskap verkligen har några effekter, dels skillnader i effekter beroende på hur åtgärden genomförts.

I den aktuella metaanalysen av mentorskap för ungdomar gör forskarna bedömningen att undersökningsuppläggen i flertalet utvärderingar som ingår är för svaga för att med säkerhet kunna fastställa effekter av mentorskap. Författarna konstaterar att det behövs utvärderingar som belyser effekter utifrån försök som är upplagda som kontrollerade experiment med slumpmässig fördelning av ungdomar till experimentgrupp och kontrollgrupp. Det begränsade antalet utvärderingar som än så länge kan ligga till grund för en metaanalys innebär dessutom att det bara kan göras vissa grundläggande indelningar i olika typer av tillämpning av mentorskap för ungdomar. Det görs inte några mer utvecklade indelningar utifrån hur verksamheten bedrevs i de olika försöken, exempelvis vilken typ av stöd som mentorerna gav eller andra aspekter av själva genomförandet.

Metaanalyser ger ny, bra kunskap – men behöver kompletteras med andra analyser

Det faktum att det än så länge endast finns ett begränsat antal utförbara och vetenskapligt väl utförda utvärderingar av enskilda brottsförebyggande åtgärder som mentorskap för ungdomar, får som konsekvens att metaanalysernas potential ännu inte kan utnyttjas fullt ut. I dagsläget betyder det att den som vill få en fördjupad bild av vilka specifika effekter som mentorskap för ungdomar har, exempelvis återfall i olika typer av brott, fortfarande måste söka efter information i de enskilda vetenskapliga utvärderingar som metaanalysen bygger på. Detsamma gäller för den som vill få en uppfattning om hur mentorskap bör bedrivas för att fungera bäst, till exempel när det gäller typ av stöd.

Även om dagens metaanalyser av brottsförebyggande åtgärder inte kan ge svar på alla angelägna frågor, bidrar de redan nu med användbar kunskap. Metaanalysen av mentorskap för ungdomar lyfter fram de flesta utvärderingar av betydelse som finns och väger samman i vart fall en typ av centralt effektresultat. Det här innebär att metaanalysen ger en övergripande bild av hur stor kunskapen är om mentorskap. Metaanalysen ger också den för dagen bästa allmänt tillgängliga samlade indikationen på om – och i så fall i vilken utsträckning – mentorskap har förmåga att förebygga brott.

Bakgrundsinformation

På senare tid har intresset varit stort för hur mentorer kan bidra till framgång i livet för personer som befinner sig riskzonen (se exempelvis DuBois, Holloway, Valentine och Cooper, 2002). Mentorprogram uppstod i USA i början av 1900-talet och används nu i stor utsträckning i Nordamerika. Den största organisationen är BBBSA (Big Brothers/Big Sisters of America), som uppskattas ha mer än 500 förmedlingar i landet, medan den nationella databasen över mentor visar att det finns ytterligare 4 500 organisationer i USA som för närvarande stöder mentorverksamhet (Rhodes, 2002).

Det allmänna temat för alla mentorprogram innefattar kontakt mellan en mindre erfaren person eller en "riskperson" (som är adepten) och en mer erfaren och ofta äldre person som fungerar som förebild (som är mentorn). Mentorn ska helst ge vägledning, råd och uppmuntran som bidrar till att utveckla adeptens kompetens och karaktär (Rhodes, 1994). Adepten kan uppfattas som en riskperson av olika anledningar, däribland personliga faktorer (till exempel störande uppförande i skolan, brottslighet, narkotikamissbruk) och sociala omständigheter (har ensamstående förälder, socialt utanförskap etc.).

Samtidigt som mentorskap i Storbritannien stöder sig starkt på de amerikanska erfarenheterna är det en ganska ny företeelse där. De större och mer välkända programmen, som Big Brothers and Big Sisters, infördes i Storbritannien på 1990-talet. Andra välkända mentorprogram i Storbritannien är Dalston Youth Project (DYP) – och projektet CHANCE. DYP skapades år 1994 för att stödja personer mellan 15 och 18 år som låg i riskzonen för brottslighet genom att sammanföra dem med en utbildad mentor i samhället (Tarling, Burrows och Clarke, 2001). Projektet CHANCE infördes år 1996 med det specifika målet att ge mentorer åt grundskolebarn med beteendeproblem (St. James-Roberts och Singh, 2001). Mentorskap ingick också i två program för villkorligt frigivna personer, som var utformade för att förbättra möjligheterna för arbetslösa lagbrytare att få utbildning och anställning (Arno m.fl., 2000).

Mentorskap som insats inom det straffrättsliga systemet

Mentorskap används som en insats i straffrättsliga sammanhang, där det vanligen är avsett att vara en metod för att både minska återfall i brott och bidra till framgång i livet, exempelvis högre utbildnings-, praktik- och anställningsnivå (se exempelvis Grossman och Tierney, 1998, Newburn och Shiner, 2005, O'Donnell, Lydgate och Fo, 1979). Teorin är att mentorn kan ge både direkt hjälp (till exempel med att fylla i arbetsansökningar och hitta en lämplig bostad) och ett indirekt

stöd (till exempel uppmuntran och att vara en positiv förebild) som annars inte skulle finnas för de flesta lagbrytare eller ungdomar som är i riskzonen på grund av sin familjebakgrund eller sociala bakgrund. Utöver att ge adepten ett värdefullt socialt band är mentorskapet också avsett att minska sannolikheten för återfall i brott genom att minska möjligheterna att begå brott. Regelbundna möten mellan mentorer och adepter ger inte bara adepten mindre tid att begå brott, utan kan också störa dennes relationer med brottsaktiva vänner.

Det har genomförts ett antal utvärderingar av mentorskaps inverkan på senare livsresultat. Som påpekas av Newburn och Shiner (2005) har många av dessa dock baserats på fallstudier, kvalitativa studier i liten skala och utvärderingar som inte omfattar en jämförelsegrupp (se exempelvis St. James-Roberts och Singh, 2001; Tarling, Burrows och Clarke, 2001). Tyvärr medger inte sådana utvärderingar att mentorprogrammets effekter testas tillräckligt väl, vilket gör det svårt för forskare och politiker att tolka resultaten av undersökningarna. Chitty (2005) skriver: "Kvaliteten på utvärderingarnas utformning påverkar de tolkningar som kan göras av resultaten: ju lägre kvalitet utformningen har desto större blir osäkerheten om giltigheten i de tolkningar (och i sin tur eventuella beslut) som kan göras utifrån dem."

Metod

Syftet med denna forskningsgenomgång är att sammanfatta litteraturen om effekten av mentorskap på återfallen i brott på ett systematiskt sätt, inklusive en metaanalys. Det är inte en fullständig systematisk forskningsgenomgång, utan en begränsad systematisk forskningsgenomgång med hjälp av systematiska metoder¹. Liksom fullständiga systematiska forskningsgenomgångar använder också begränsade systematiska forskningsgenomgångar rigorösa metoder för att hitta, bedöma och sammanställa belegg från tidigare utvärderingar, och man redogör för dem lika detaljerat som i de kvalificerade utvärderingar som genomgången bygger på. Den främsta skillnaden mellan en fullständig systematisk forskningsgenomgång och en begränsad systematisk forskningsgenomgång är att den senare inte inkluderar utvärderingar som inte är publicerade (ibland kallad grå litteratur) och att tiden för att söka efter lämpliga utvärderingar är mer begränsad.

Den största fördelen med en begränsad systematisk forskningsgenomgång är att den ger resultat på en bråkdel av den tid som krävs för en fullständig systematisk forskningsgenomgång. Den främsta begränsningen är att den kan ge positivt vinklade resultat, eftersom tendensen att publicera statistiskt signifikanta (positiva) resultat är större än att publicera resultat som inte är signifikanta (se exempelvis Bozarth

¹ Mer information om systematiska forskningsgenomgångar finns i Farrington och Petrosino (2001). Denna snabba bevisvärdering finansierades av Home Office och publicerades på Home Offices webbsida (Jolliffe och Farrington, 2007).

och Roberts, 1972; Vevea och Woods, 2005). På grund av fokuseringen på lättåtkomliga publicerade utvärderingar kan en begränsad systematisk forskningsgenomgång i opropotionerligt stor utsträckning inkludera projekt där resultaten visar att mentorskapet signifikant minskade antalet återfall i brott.

Undersökningens syfte

Denna begränsade systematiska forskningsgenomgång hade följande syfte:

1. Att sammanfatta (och så långt som möjligt kvantifiera) de hittillsvarande beläggen för mentorsinsatsernas effekter på återfall i brott (till exempel genom egenrapportering av brott, gripanden, fällande domar).
2. Att identifiera (och så långt som möjligt kvantifiera) de omständigheter som påverkar effekterna (till exempel mentorprogrammets exakta genomförande och frekvensen på mötena mellan mentor och adept).
3. Att mot bakgrund av de lärdomar som kan dras av tidigare utvärderingar och deras begränsningar, ge rekommendationer om vilken framtida utvärderingsforskning som behövs för att öka kunskaperna om mentorskapets effekter på återfall i brott.

Kriterier för inkludering/exkludering

Nedan följer en lista över kriterierna för att utvärderingar skulle inkluderas i genomgången.

- a) Genomgången undersöker effekterna av mentorsinsatser eller behandling enligt en bred definition för insatsen. I genomgången ansågs mentorskap ha ägt rum om en lekman tillbringade tid med en riskperson på ett stödjande sätt och agerade som förebild eller stöd. Mentorn kan ha fått eller inte fått ersättning, men inte agerat som medlem i en yrkesgrupp eller i egenskap av yrkesperson.
- b) Insatsen tillämpades på grupper av adepter som omfattade lagbrytare i vid bemärkelse. En lagbrytare definierades som en person som gripits av polis och var föremål för insatser i det straffrättsliga systemet, eller identifierades som en person som begått straffbara brott, oavsett om han eller hon hade, eller inte hade, gripits eller åtalats. Straffbara brott innefattar här rymning, skolk, brott mot utgångsförbud och asocialt beteende (främst

förhållanden i USA ö.a.). Vidare inkluderas utvärderingar som innefattade handlingar som ägt rum i skolor eller liknande sammanhang och som kan klassificeras som straffbara brott, även om de inte presenterades som sådana.

- c) Utvärderingen innehåller minst en kvantitativ mätning av brottsutfallet. Dessutom måste utvärderingarna ge uppgift om minst en sådan variabel i en form som tillåter att effektens riktning fastställs (oavsett om resultatet var positivt eller negativt). Om brottsutfallet mätts utan att det rapporterades enligt detta kriterium, inkluderades utvärderingen ändå om de nödvändiga resultaten kunde inhämtas från författaren eller andra källor. Ett brottsutfall var ett resultat som åtminstone delvis mätte en persons inblandning i ett beteende enligt definitionen i punkt 2 ovan.
- d) Utvärderingens utformning innefattade minst en jämförelse mellan en eller flera "mentorsinsatser" och en eller flera jämförbara kontrollförutsättningar. Kontrollförutsättningarna kunde vara "ingen insats", "insats som vanligt", "placeboinsats" med flera, så länge de inte innefattade mentorskap. (På svenska används här främst begreppen försöksgruppen respektive jämförelsegruppen ö.a.) Utvärderingar med slumpmässig fördelning till försöks- och jämförelsegrupp som uppfyllde ovanstående villkor kunde alltid inkluderas². Studier med bara en grupp, där beteendet jämfördes före och efter insatsen ("one-group pretest-posttest studies") inkluderades aldrig.

Utvärderingar där en grupp som fick en insats jämfördes med en annan, annorlunda grupp ("non-equivalent comparison group designs") kunde inkluderas trots att de undersökta personerna inte fördelades slumpmässigt till grupperna. Med denna utformning kan andra skillnader mellan grupperna ge upphov till skillnader i resultaten. Utvärderingarnas förmåga att hantera sådana risker avgjorde om de kunde inkluderas eller inte. För att kunna inkluderas måste dessa studier ha antingen:

- a) matchning av försöks- och jämförelsegrupperna före insatsen utifrån minst en känd riskvariabel för brott, exempelvis tidigare brottslighet, ålder, etnisk tillhörighet, socioekonomisk status eller (helst) ett riskmått

² Slumpmässig fördelning innebär att slumpmässigt fördela vissa personer till den givna insatsen och andra till en kontrollförutsättning. Den främsta fördelen med denna metod är att experiment- och kontrollgrupperna är jämförbara (inom statistiska svängningar) på alla mätta och ej mätta variabler före insatsen. Metoden garanterar att alla skillnader mellan grupperna efter insatsen kan hänföras till insatsen, i stället för till initiala skillnader mellan grupperna.

- b) mätning före insatsen (förtest) av minst ett brottsutfall som möjliggjorde att försöks- och jämförelsegrupperna kunde jämföras.

Dessa kriterier motsvarar inkludering av studier på nivå 3–5 i den modifierade Scientific Methods Scale (Friendship m.fl., 2005), en skala som är utformad för att bedöma studiers kvalitet när det gäller deras förmåga att isolera insatsernas effektivitet. Studier på nivå 5 använder slumpmässig fördelning till försöks- och jämförelsegrupp (experiment- och kontrollgrupp), studier på nivå 4 är kvasiexperimentella och studier på nivå 3 använder en försöksgrupp och en jämförelsegrupp som matchas utifrån några egenskaper.

1. På grund av tidsbegränsningen vid en begränsad systematisk forskningsgenomgång skulle bara utvärderingar på engelska i böcker/artiklar eller på officiella webbsidor (statliga eller icke-statliga organisationer som NACRO, Crime Concern, Supporting Others through Volunteer Action) inkluderas. Ingen opublicerad eller ”grå” litteratur söktes eller inkluderades.
2. Minst 50 personer skulle ingå i försöks- respektive jämförelsegrupp, eller minst 100 personer totalt. Om en utvärdering uppfyllde dessa kriterier, men antalet personer på grund av avhopp sjönk under denna nivå under uppföljningen, inkluderades den inte. Utvärderingar med mindre urval (med färre antal personer) skulle ha inte ha tillräcklig statistisk kraft för att upptäcka någon effekt av mentorskapet, och möjligheterna att generalisera resultaten skulle vara begränsade.
3. Endast utvärderingar som publicerats år 1979 eller senare inkluderades. Detta berodde delvis på den begränsade tid som fanns för den begränsade systematiska forskningsgenomgången och även för att de slutsatser som drogs skulle vara tillämpliga i dagens samhälle.

Sökstrategier

Sökningen efter relevanta utvärderingar baserades på ett antal strategier. Sökstrategierna inkluderade:

1. Kontakt med ledande forskare på området
2. Sökningar i elektroniska databaser
3. Fokuserade sökningar på Internet
4. Sökningar i forskningsregister
5. Manuella sökningar i specifika tidskrifter³.

³ Mer information om sökstrategierna finns i den tekniska bilagan.

Det ledde till att 49 potentiellt relevanta utvärderingar hittades, varav 16 utvärderingsrapporter (med totalt 18 enskilda utvärderingar) bedömdes uppfylla våra kriterier för inkludering⁴.

⁴ Tabell 2.1 i den tekniska bilagan innehåller hänvisningar till alla de 49 identifierade studierna. För de studier som ingår i analysen visar tabellen hur de hittades. För de studier som uteslöts visar tabellen orsaken till att de uteslöts.

Inkluderade utvärderingar

I två av de utvärderingar som uppfyllde våra kriterier för inkludering ingick mer än en separat utvärdering. I ett fall (Davidson och Redner, 1988) var tre oberoende jämförelser tillgängliga, men i en av dem var urvalen för små för att uppfylla våra kriterier (n=73). Utvärderingen av Frazier m.fl. (1981) innehöll två oberoende jämförelser som båda inkluderades i vår analys.

Nedan beskrivs de 16 utvärderingsrapporter med 18 enskilda utvärderingar som inkluderades i vår genomgång. Tyvärr begränsas dessa beskrivningar av den information som är tillgänglig i originalrapporterna. Mer information om utvärderingarna finns i tabell 2.2, 2.3 och 2.4 i den tekniska bilagan.

Beskrivningar av utvärderingarna

BARNOSKI (2002) undersökte resultaten av ett mentorprogram för ungdomar i fängelse. Mentorn träffade den unga personen en gång per månad under de sista fem till sex månaderna av dennes straff och åtog sig att ringa eller skriva till den intagne varje vecka. När den unga personen frigavs åtog sig mentorn att träffa denne varje vecka under cirka sex månader. På detta sätt fick 78 unga lagbrytare en mentor. Kontrollgruppen (n=78) omfattade unga lagbrytare som frigavs i liknande samhällen i delstaten Washington under samma tidsperiod som gruppen med mentorer. Medlemmarna i jämförelsegruppen matchades mot ungdomar i försöksgruppen utifrån kön, ras och risk för nya domar. Resultaten visade att de som hade en mentor hade mindre sannolikhet att begå nya brott (45 %) jämfört med jämförelsegruppen (54 %) under en uppföljande 12-månadersperiod efter frigivningen, men denna skillnad var inte signifikant⁵.

BLAKELY M.F.L. (1995) utvärderade ett projekt som använde universitetsstudenter som mentorer för att ge skolbarn mellan 10 och 14 år i Texas individuell undervisningshandledning och instruktioner i sociala färdigheter. Skolbarnen fördelades slumpmässigt till att antingen få en mentor (n=206) eller till en jämförelsegrupp utan insats (n=179). Mentorer och adepter matchades utifrån kön, ras och gemensamma intressen och träffades varje vecka i sex månader. Tolv månader före mentorskapets inledning hade 10 procent av försöksgruppen och 12 procent av jämförelsegruppen förts till domstol, och efter sex månaders mentorskap hade 11 procent av försöksgruppen

⁵ Vid denna forskning används ordet "signifikant" för en statistisk signifikans på nivån $p < 0,05$. Det ger åtminstone 95 procents säkerhet att resultaten inte beror på slumpen.

och 15 procent av jämförelsegruppen förts till domstol. Förändringarna var inte signifikanta.

BLECHMAN M.F.L. (2000) jämförde unga lagbrytares återfall i brott fördelat på tre grupper; unga som på grund av sin ungdom avletts från (inte förts till) domstol (n=137), detta i kombination med yrkesutbildning (n=55) eller detta i kombination med mentorskap (n=45). Fördelningen till grupperna var inte slumpmässig, men grupperna matchades utifrån benägenhet för återfall i brott. I denna form av matchning används en statistisk metod för att kontrollera vissa befintliga skillnader mellan försöks- och jämförelsegrupper. Bara jämförelsen mellan den första och den tredje gruppen används i denna genomgång. Mentorskapet innebar att den unga lagbrytaren hade en vuxen mentor (som ordnades av en förmedling) i genomsnitt i 147 dagar. Under den 32 månader långa uppföljningsperioden hade 51 procent av de unga med en mentor gripits på nytt, jämfört med 46 procent av dem som enbart hade avletts från domstol, vilket inte är en signifikant skillnad. Ytterligare analyser visade också att skillnaden inte var signifikant mellan dessa två grupper när det gällde tiden fram till ett nytt gripande, vilket tydde på att mentorskapet hade en begränsad positiv inverkan i denna utvärdering.

BUMAN OCH CAIN (1991) undersökte effekten av mentorskap med inriktning på sommararbete på ett urval av ungdomar med låg inkomst i Minnesota. I utvärderingen följdes olika resultat upp för ungdomar som hade deltagit i ett sommaranställningsprogram, varav en del (n=137) hade tilldelats "affärspartner" (mentorer) och andra (n=107) inte. Deras "affärspartner" var medarbetare från samma företag som hade anställt ungdomarna. Mentorer och adepter hade i genomsnitt 0,7 kontakter per vecka under en tioveckorsperiod. Jämförelsegruppen valdes ut slumpmässigt bland de återstående personerna och bedömdes som likvärdig utifrån faktorer som ålder, ras, kön, familjesituation och utbildningsstatus. Fyra år efter insatsen jämfördes polisrapporter från gripanden för experiment- och kontrollgrupperna. Cirka 22 procent av dem som hade en mentor hade gripits, jämfört med 29 procent i kontrollgruppen. Skillnaden var inte statistiskt signifikant.

DAVIDSON OCH REDNER (1988) beskrev en rad insatser för att unga lagbrytare som avletts från ungdomsdomstolssystemet. När ungdomar hade gripits för ett brott hänvisades de till Adolescent Diversion Project av domstolarna. Dessa ungdomar fördelades slumpmässigt till att matchas med en mentor som var universitetsstudent eller till att hamna i en kontrollgrupp som inte fick några insatser. Ungdomarna i experimentgruppen arbetade med mentorerna mellan sex och åtta timmar per vecka i 18 veckor. Målet med mentorskapet var att utveckla en god relation med den unga perso-

nen och öka dennes tillgång till samhällets resurser. I det första försöket som genomfördes i Michigan fick en del av gruppen mentorer medan andra fick insatser av olika slag. I denna rapport beaktas bara mentors- och kontrollförutsättningarna (som innefattade sedvanlig domstolshantering). Av de 76 ungdomar som utgjorde mentorgruppen fördes 38 procent till domstol under en uppföljande tvåårsperiod, jämfört med 62 procent av de 60 ungdomarna i kontrollgruppen. Skillnaden var statistiskt signifikant.

Det andra försöket innefattade också jämförelser mellan ungdomar som slumpmässigt fördelades till mentorer (enligt beskrivningen ovan) och ungdomar som fanns i en kontrollgrupp (Davidson och Redner, 1988). I detta fall utgjordes dock mentorerna av utbildade universitetsstudenter och andra typer av frivilliga mentorer (lokala skolor och frivilliga från lokalsamhället). I vår analys kombinerades dessa mentorgrupper och bildade experimentgruppen (n=99). Kontrollgruppen omfattade en jämförbar grupp av ungdomar som hade återförts till ungdomsdomstolssystemet för normal domstolsbehandling (n=25). Resultaten visade att mentorskapet var signifikant mer framgångsrikt än normal domstolshantering; 30 procent av experimentgruppen kallades till domstol under de följande två åren jämfört med 68 procent av kontrollgruppen.

FRAZIER, RICHARDS OCH POTTER (1981) granskade effekten av Project Diversion i Orange County, Florida. Syftet med denna insats var att erbjuda alternativ för unga lagbrytare som annars skulle ha behandlats med sedvanliga metoder för unga lagbrytare. Åtgärden innebar att en student eller en frivillig från samhället utsågs till mentor för den unga lagbrytaren i 12 månader. Utvärderingen av insatsen inkluderade en jämförelse mellan 198 ungdomar som i stället för att föras till domstol fått stöd av en mentor – och 112 unga lagbrytare som valts ut slumpmässigt från tillgängliga register. Mentorerna var högskolestudenter som erbjöd en rad olika tjänster, däribland undervisning, enskild rådgivning och familjerådgivning, rekreation, transport och anställningshjälp. Försöks- och jämförelsegrupperna var lika beträffande kön, ras och antalet tidigare brott. Medlemmarna i jämförelsegruppen hade dock allvarigare brottsbelastning och var även äldre än försöksgruppen. Dessa skillnader mellan försöks- och jämförelsegrupperna kontrollerades inte i senare analyser och kan därför ha påverkat resultaten. Fyra månader efter det första brottet hade fem procent av försöksgruppen begått brott, jämfört med 20 procent av jämförelsegruppen. På liknande sätt begick fyra procent av försöksgruppen mindre förseelser och två procent begick svårare brott, jämfört med 14 respektive 13 procent i jämförelsegruppen. Alla dessa skillnader var statistiskt signifikanta.

PROJECT DIVERSION utvärderades också i Alachua County, Florida (Frazier m.fl., 1981). I denna utvärdering jämfördes 67 ungdomar som fick mentorstöd med 123 jämförelseungdomar fyra månader

efter det ursprungliga brottet. De två grupperna var lika när det gällde ålder, ras, kön, antalet tidigare brott och brottens svårhetsgrad. Resultaten visade att 15 procent av försöksgruppen hade begått brott, jämfört med 14 procent av jämförelsegruppen. Dessutom begick 11 procent av försöksgruppen mindre förseelser och två procent grova brott, jämfört med 12 respektive noll procent av jämförelsegruppen. Inga av skillnaderna var signifikanta.

GROSSMAN OCH TIERNEY (1998) undersökte i en slumpmässig utvärdering effekten av mentorprogrammet Big Brothers and Big Sisters på bland annat självrapporterade fall av misshandel, stölder och skadegörelse, för en grupp om 959 ungdomar (mellan 10 och 16 år) från åtta områden i USA. Av dessa 959 ungdomar tilldelades 487 slumpmässigt en vuxen "storebror" eller "storasyster", och 472 utgjorde kontrollgrupp (på väntelista). Mentorerna och adepterna matchades utifrån kön och ras (när det var möjligt) och träffades minst en gång per månad. Mötena varade i genomsnitt i 3,6 timmar. Resultaten visade att personerna i experimentgruppen hade signifikant lägre sannolikhet än personerna i kontrollgruppen att börja med olaglig narkotika- och alkoholanvändning under uppföljningsperioden (cirka elva månader). Det fanns dock inga signifikanta skillnader i förekomsten av självrapporterade fall av misshandel, stölder eller skadegörelse mellan experiment- och kontrollgruppen.

HANLON M.F.L. (2002) undersökte inverkan av gruppmentorskap på 428 barn mellan 9 och 17 år som hänvisades till två lokala kliniker i Baltimore. Adepterna i försöksgruppen ingick i mentorgrupper med cirka 20 studenter som träffades fyra till fem gånger per vecka efter skolan. Det gick åtta adeptper per mentor. Ibland hade man även rekreationsaktiviteter i grupp. Gruppmentorskapet varade i cirka tre månader. Då man jämförde försöks- och jämförelsegruppen samtidigt som man kontrollerade tidigare uppmätta skillnader, visade resultaten att programmet minskade frekvensen och variationen i självrapporterade brott. Totalt hade 17 procent av barnen i försöksgruppen och 27 procent av barnen i jämförelsegruppen gripits av polis tolv månader efter det att programmet avslutats.

JOHNSON OCH LARSON. (2003) utvärderade The Inner Change Freedom Initiative (IFI), som var ett förtroendebaserat program före frigivning från fängelse i Texas. Programmet hade en uttalad kristen inriktning och omfattade utbildning, arbete, färdigheter, omstrukturering av värderingar och personligt mentorskap i en miljö där religiösa instruktioner genomsyrade alla aspekter av programmet. Manliga fängelseintagna som hade mellan 16 och 24 månader kvar av sitt straff och som frivilligt ställde upp i programmet matchades mot en mentor från en kyrka i det område där de skulle frigges. Mentorn och adepten träffades två timmar per vecka både före och efter den in-

tagnes frigivning. Mentorn hjälpte den intagne att komma tillbaka in i samhället genom att erbjuda transport, arbetsreferenser samt bistå vid villkorlig frigivning. Programmet utvärderades genom att jämföra gripandena av dem som fick IFI (n=177) med en jämförelsegrupp som togs ut från tillgängliga register och matchades utifrån ras, ålder, aktuell brottslighet och en riskvärdering (n=1 754). Två år efter frigivningen hade 36 procent av personerna i IFI-gruppen gripits på nytt, jämfört med 35 procent av personerna i jämförelsegruppen. Skillnaden var inte signifikant.

KELLEY, KIYAK OCH BLAK (1979) jämförde 65 tidigare brottsliga ungdomar i Michigan som fick en högskolestudent som mentor med 63 jämförelseungdomar, som matchades utifrån ålder, ras, kön, typ av brott och livshistorik. Mentorskapet innehöll möten varje vecka i minst fyra timmar under cirka sju månader. Under denna tid hade 20 procent av de personer som hade mentorer kontakt med polisen, jämfört med 37 procent av jämförelsegruppen. Trots att den var betydande, var skillnaden inte signifikant.

MAXFIELD M.FL. (2003) utvärderade ett program som erbjöd intensiva och omfattande insatser för att hjälpa ungdomar i riskzonen att ta gymnasieexamen. Programmet genomfördes på sju platser i USA (Cleveland, Fort Worth, Houston, Memphis, Philadelphia, Washington DC och Yakima). Slumpmässigt utvalda ungdomar (mellan 14 och 19 år) fick hjälp med sitt fall och mentorskap, kompletterande utbildning, utvecklande aktiviteter, samhällsbaserade aktiviteter, stödtjänster och ekonomiska incitament. När försöksgruppen (n=580) jämfördes med jämförelsegruppen (n=489) 48 månader efter programmets inledning visade resultaten att försöksgruppen hade större sannolikhet för att ha en gymnasieexamen, men det fanns ingen signifikant skillnad mellan grupperna när det gällde självrappporterade brott; 31 procent av försöksgruppen rapporterade att de hade begått ett brott de senaste tolv månaderna jämfört med 28 procent i jämförelsegruppen.

MOORE (1987) använde slumpmässig fördelning för att undersöka effekten av villkorliga domar jämfört med villkorliga domar plus medborgarrådgivning till 100 unga brottslingar (mellan 16 och 22 år) i Florida. De två grupperna, som omfattade 50 lagbrytare vardera, var likvärdiga när det gällde ålder, utbildning, IQ och brottshistorik. Rådgivningsrelationen varade i cirka nio månader med i genomsnitt tre möten per månad. Resultaten visade att lagbrytare med medborgarrådgivning hade en signifikant lägre grad av återfall än de som bara fick villkorlig dom (14 procent jämfört med 54 procent).

NEWBURN OCH SHINER (2005) utvärderade i Storbritannien en grupp om tio mentorprogram som kallades Mentoring Plus för att bedöma mentorskapets inverkan på bland annat självrappporterade

brott. I försöksgruppen ingick totalt 378 ungdomar, och jämförelsegruppen bestod av 172 ungdomar. Försöksgruppen fick en mentor som de hade delat vissa livserfarenheter med. Mentorerna och adepterna träffades en gång i veckan. Jämförelsegruppen inkluderade dem som stod på en väntelista för en mentor och dem som hade uttryckt sitt intresse för programmet men valt att inte delta. De som valde att inte delta är sannolikt inte jämförbara med dem som fick en mentor. Bortfallet var mycket högt i denna utvärdering, och bara 50 procent av försöksgruppen och 33 procent av jämförelsegruppen följdes upp efter ett år. Samtidigt som brottsligheten minskade klart under mentorprogrammets gång, visade jämförelsegruppen en ännu större nedgång i brottslighet. På grund av detta framförde forskarna att "den minskade brottsligheten inte med tillförlitlighet kan hänföras till programmet" (Newburn och Shiner, 2005). Det är även intressant att resultaten visade att de deltagare som sade att programmet hade hjälpt dem att hantera sitt brottsliga beteende, inte visade motsvarande minskning i sin brottslighet.

O'DONNELL, LYDGATE OCH FO (1979) utvärderade "Buddy-systemet" i Hawaii, där ungdomar i riskzonen matchades mot vuxna "kompisar". Det var främst kommunala skolor (public schools) som hänvisade ungdomar till programmet på grund av deras beteendeproblem och problem med skolarbetet. Ungdomarna fördelades slumpmässigt till att antingen få en vuxen kompis (n=335) eller till att ingå i en kontrollgrupp (n=218), vilket innebar att de inte inbjöds att delta i kompisprogrammet. Två år efter programmet jämfördes antalet gripanden mellan de två grupperna. Resultaten visade att ungdomarna i kompisprogrammet hade signifikant färre gripanden för grövre brott jämfört med kontrollgruppen, men det gällde bara för dem som inte hade haft några gripanden innan programmet inleddes. De som hade blivit gripna innan de tilldelades en kompis hade signifikant större sannolikhet att gripas än ungdomarna i kontrollgruppen. Det kan ha avspeglat den negativa effekten av att umgås med andra ungdomar med problem (se McCord, 2003). Det fanns ingen övergripande signifikant skillnad i antalet nya gripanden mellan försöks- och kontrollgruppen.

ROLLIN M.FL. (2003) undersökte effekten av ett mentorprogram var syfte var att minska brott och överträdelse av regler i skolor i Florida. Det gällde brott och regelbrott som mordbrand, överfall, inbrott, förgelseväckande beteende, slagsmål, stöld/snatteri, sexualbrott, hot, skadegörelse och vapenbrott. Företrädare för skolor matchade dem som hade valts ut för insatser (n=78) med lokala mentorer från arbetslivet. Syftet var att ungdomarna skulle kunna utforska tänkbara karriärer och få enskild mentorhjälp. En jämförelsegrupp av studenter (n=78) matchades utifrån ålder, kön och etnisk bakgrund. Brotten och regelbrotten under det föregående skolåret jämfördes med brotten och regelbrotten under det år då man hade en

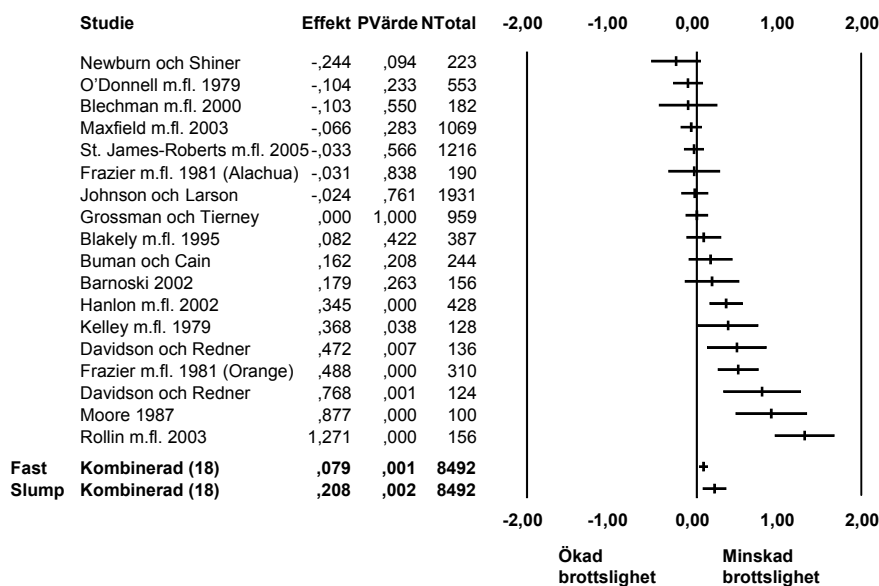
mentor. De i mentorgruppen hade i genomsnitt begått 4,7 brott och regelbrott föregående år, jämfört med ett genomsnitt på 2,0 för dem i jämförelsegruppen. Därför var de två grupperna inte särskilt jämförbara när det gällde brottslighet. Under året efter mentorskapet minskade antalet brott och regelbrott i mentorgruppen signifikant till ett genomsnitt på 1,6, medan nivån i jämförelsegruppen ökade (ej signifikant) till ett genomsnitt på 2,9. Mot bakgrund av den ursprungliga höga brottsnivån för mentorgruppen bör resultaten av denna utvärdering tolkas med försiktighet. Mentorgruppen valdes ut på grund av sin höga brottsnivå, och det är svårt att avgöra hur mycket av den konstaterade minskningen av återfallen som speglade en ”återgång till genomsnittet” och som skulle ha skett utan någon insats.

ST-JAMES ROBERTS M.FL. (2005) undersökte effekten av cirka 80 samhällsbaserade mentorprogram på återfall i brott i form av nya fällande domar. Vart och ett av programmen var unikt utformat och genomfört, och utvärderingen kunde inte relatera kännetecknen för de specifika programmen eller personerna till deras senare återfall i brott. Utvärderingen rapporterade om nya fällande domar mot personer som i genomsnitt hade haft en mentor i sju månader, jämfört med dem som hänvisats till mentorprogrammen men inte hade fått någon mentor. Huvudorsaken till att de inte hade fått någon mentor var att det fanns för få tillgängliga mentorer. Uppgifterna om nya fällande domar hämtades från polisens register. För mentorgruppen hämtades uppgifter om fällande domar för en tidsperiod på tolv månader före deras framgångsrika matchning med en mentor (baslinje), och de uppföljande uppgifterna om nya domar samlades in tolv månader efter matchningen. För gruppen utan mentorer erhöles uppgifter om fällande domar för tidsperioden tolv månader innan de hänvisades till mentorprogrammet (baslinje) och de uppföljande uppgifterna om nya domar samlades in tolv månader efter att de hänvisats till mentorprogrammen (men inte fått någon mentor).

Av de 658 ungdomarna som hade haft en mentor och för vilka uppgifter fanns tillgängliga, var 526 (80 %) dömda vid baslinjen och 355 (54 %) under uppföljningsperioden. Trots att detta förefaller vara en väsentlig minskning av brottsligheten, visade ungdomarna utan mentor en liknande minskning. Av de 558 ungdomarna utan mentor var 458 (82 %) dömda vid baslinjen och 307 (55 %) under den uppföljande tolv månadersperioden. Det tyder på att den minskade procentuella andelen nya fällande domar inte kan hänföras till mentorprogrammen. Resultatet kan som nämnts återspegla det faktum att ungdomarna ursprungligen hänvisades till mentorprogrammen på grund av sin höga brottslighet, som sedan vände nedåt det följande året.

Analys av de inkluderade utvärderingarna

För att avgöra om mentorskapet hade en inverkan på återfallen i brott i de utvärderingar som ingick i denna begränsade systematiska forskningsgenomgång var det nödvändigt att räkna ut ett gemensamt mått på effektstorleken i varje utvärdering⁶. Effektstorleken (den standardiserade genomsnittliga skillnaden eller *d*) ger en fingervisning om mentorskapets effekter på återfallen, på ett jämförbart sätt i alla de 18 utvärderingarna. Figur 1.1 visar värdet på *d* (Effekt), den relaterade statistiska signifikansen (P-värde) och det totala antalet personer (N total) för var och en av de 18 jämförelserna. Figur 1.1 innehåller även ett diagram över de 18 effekterna tillsammans med de 95-procentiga konfidensintervallen för varje effektstorlek (horisontella linjer av varierande längd). Positiva effekter avspeglar en önskvärd inverkan av mentorskapet på återfall i brott (det vill säga att mentorskapet minskade återfallen) och negativa effekter avspeglar en inte önskvärd påverkan av mentorskapet på återfallen (det vill säga att mentorskapet ökade återfallen). Figur 1.1 visar att sju effekter är signifikant positiva, tre är positiva men inte signifikanta, och sju är negativa och inte signifikanta. En effektstorlek är exakt noll.

Figur 1.1. Mentorskapets inverkan på återfall i brott.

Den största effektstorleken i de 18 jämförelserna finns i utvärderingen av Rollin m.fl. (2003) ($d=1,27$), men det är en av de metodologiskt sva-

⁶ I den tekniska bilagan finns mer information om valet av det brottsutfall som användes i beräkningen av effektstorleken.

gare utvärderingarna vilket tyder på att effektberäkningen kan vara snedvriden. Den näst största effekten finns i den metodologiskt starka utvärderingen av Moore (1987), där en slumpmässig fördelning till experiment- och kontrollgrupp användes. Den mest ogynnsamma effekten i de 18 utvärderingarna finns i utvärderingen av Mentoring Plus i Storbritannien som gjordes av Newburn och Shiner (2004). Denna utvärdering begränsades av ett mycket högt bortfall, vilket kan ha påverkat resultatet negativt. Den näst mest ogynnsamma effekten fanns i utvärderingen av O'Donnell m.fl. (1979), som var en storskalig utvärdering av hög kvalitet med slumpmässig fördelning till experiment- och kontrollgrupp i Hawaii.

Sammanräkning av effekter

Det finns två huvudmetoder genom vilka dessa 18 effektstorlekar kan kombineras för att sammanfatta mentorskapets inverkan på brottsligheten. Det är modellen med fasta effekter (fixed effect model) och modellen med slumpeffekter (random effect model)⁷. Modellen med fasta effekter tenderar att ge en lägre genomsnittlig effektstorlek, eftersom den påverkas mer av större utvärderingar som tenderar att ge lägre effektstorlekar. Modellen med slumpeffekter ger mer likvärdig vikt åt alla utvärderingar, såväl stora som små.

Den viktade genomsnittliga effekten för de 18 utvärderingarna återfinns längst ned i figur 1.1. Enligt modellen med fasta effekter är den viktade genomsnittliga effekten $d=0,08$ (95-procentigt konfidensintervall 0,03–0,12), och denna effekt är signifikant ($p<0,001$). Den viktade genomsnittliga effekten för de 18 utvärderingarna i en modell med slumpeffekter är $d=0,21$ (95-procentigt konfidensintervall 0,07–0,34), och denna effekt är också signifikant ($p<0,002$)⁸. Båda dessa beräkningar tyder på att mentorskap, då alla utvärderingar räknas in, hade en signifikant gynnsam inverkan när det gällde att minska återfallen i brott.

Den kanske mest användbara metoden för att göra effektstorleken mer lättolkad är att omvandla den till en skillnad i proportioner. I detta fall skulle det vara skillnaden i proportion för dem som återfaller i brott och som fick en mentor, jämfört med dem som inte fick det. För att omvandla effekten till en skillnad i proportioner divideras effektstorleken (d) med 2 (se Lipsey och Wilson, 2001). Därför visar modellen med fasta effekter en skillnad i proportioner på cirka fyra procent och modellen med slumpeffekter en skillnad i proportioner på cirka tio procent. Om exempelvis 50 procent av lagbrytarna i en jämförelsegrupp begick nya brott skulle enligt vår metaanalys mellan 40 och 46 procent av dem

⁷ Den tekniska bilagan innehåller mer information om modellerna med fasta effekter och slumpeffekter.

⁸ Den tekniska bilagan innehåller mer information om hur den genomsnittliga effektstorleken beräknades.

som hade fått en mentor återfalla i brott. Det kan beskrivas som en liten till medelstor skillnad⁹.

Det fanns även tecken på en betydande variation i effektstorlekarna för de 18 utvärderingarna¹⁰. Det kan avspegla att utvärderingarna skilde sig åt när det gäller metodologiska nyckelegenskaper som urvalsstorlek och ifråga om kontaktfrekvens mellan mentorer och adepter. Vi undersökte därför i vilken grad som olika utvärderingsförutsättningar kan ha påverkat resultaten för hur framgångsrika insatserna för att minska återfallen i brott visade sig vara.

Kodning av verksamheterna och utvärderingarna

Ett kodningsprotokoll utvecklades för att identifiera nyckelegenskaperna i de inkluderade utvärderingarna. De delades upp i urvalets nyckelegenskaper, metodens nyckelegenskaper och mentorprogrammets nyckelegenskaper. Dessa förutsättningar beskrivs nedan, och sammanfattas i tabell 2.2, 2.3 och 2.4 i den tekniska bilagan.

Urvalets nyckelegenskaper

1. Publiceringsår

Det år då utvärderingen publicerades kodades, om den metodologiska kvaliteten skulle ha förbättras över tid så att nyare utvärderingar ger mer korrekta beräkningar. Av de 18 utvärderingarna publicerades två år 1979, fem åren 1980 och 1989, tre åren 1990 till 1999 och åtta åren 2000 till 2006.

2. Deltagarnas ålder

Genom att inkludera ålder som en variabel kan det vara möjligt att fastställa det åldersspann då mentorskapet hade gynnsammast effekt. Genomsnittsåldern på deltagarna var tillgänglig i åtta utvärderingar. I de övriga tio utvärderingarna angavs bara åldersspannen. Alla utvärderingar utom en hanterade mentorskap för ungdomar snarare än för vuxna.

3. Könssammansättning

Mentorskap kan fungera bättre för flickor än pojkar. För att skapa förutsättningar för att undersöka detta vore det idealt att resultaten i ut-

⁹ I den studie som hade högst effektstorlek (Rollin m fl. 2003) infördes en mentorsinsats för anställning för en grupp tonåringar med mycket höga baslinjenivåer på brottslighet. Tillsammans med det faktum att en icke-experimentell metod användes för att utvärdera effekten tydde detta på en möjlig skevhet. När denna studie togs bort från metaanalysen skedde en minskning av mentorskapets beräknade inflytande på brottsligheten, men effekten var ändå signifikant.

¹⁰ Den tekniska bilagan innehåller mer information om studiernas heterogenitet.

värderingarna särredovisas efter kön. Sådan särredovisning finns dock inte i någon av utvärderingarna. Uppgifter om de undersökta personernas könstillhörighet var tillgänglig i 17 utvärderingar. Det kodades som den andel av urvalet som utgjordes av män, och denna andel låg mellan 39 och 100 procent.

4. Urvalets etniska sammansättning

Mentorskapet kan fungera bättre för vissa etniska grupper än för andra. Ingen av utvärderingarna innehöll utfall av brott som delades upp efter etnisk grupp. En indikator som var tillgänglig i de flesta utvärderingar (16) var dock urvalets etniska sammansättning. Det kodades som den andel av urvalet som utgjordes av vita, och denna andel låg mellan 3 och 100 procent.

5. Urvalsstorlek

Utöver att vara en urvalsegenskap kan urvalsstorleken även anses vara ett mått på en utvärderings metodologiska kvalitet. Tidigare forskning har visat att små utvärderingar tenderar att ge högre effektstorlekar, vilket kan avspegla antingen deras lägre metodologiska standard eller deras bättre kvalitetskontroll (Farrington och Welsh, 2003). Utvärderingarna hade ursprungliga urvalsstorlekar på mellan 100 och 1 931 (genomsnitt=472, sd=234).

6. På vilket sätt försökspersonerna i utvärderingen ansågs vara "i riskzonen"

Mentorskap kan vara mest effektivt om det ges innan det brottsliga beteendet är fullt utvecklat, eller som alternativ till en officiell sanktion efter att ett brottsligt beteende har uppmärksamats av det straffrättsliga systemet. En annan möjlighet är att mentorskapet kan vara mer användbart som strategi för att återintegrera dem som varit frihetsberövade. I linje med våra kriterier för inkludering omfattade alla de 18 utvärderingarna personer som hade varit inblandade i någon form av brottslighet eller asocialt beteende. I nio utvärderingar ansågs urvalet av personer vara "i riskzonen" på grund av deras sociala situation (till exempel fattigt bostadsområde, ensamstående föräldrar), och i sex utvärderingar ansågs personerna vara "i riskzonen" på grund av att de hade avletts från domstol eller polis (före dom). I tre utvärderingar var urvalets personer "i riskzonen" efter fällande dom (till exempel villkorlig dom eller fängelse).

Metodens nyckelegenskaper

7. Utvärderingarnas kvalitet baseras på Maryland Scientific Methods-skalan

Utvärderingar av högre metodologisk kvalitet ger en mer korrekt och mindre vinklad bedömning av relationen mellan mentorskap och brotts-

lighet. Tidigare forskning har visat att studier av högre metodologisk kvalitet tenderar att visa lägre effekter (Weisburd m.fl., 2001). Var och en av de 18 utvärderingarna bedömdes efter kriterierna i Maryland Scientific Methods-skalan (Farrington m.fl., 2002; Sherman m.fl., 1997). Sju utvärderingar klassificerades som nivå 5 (slumpmässig fördelning), fem utvärderingar som nivå 4 (kvasiexperimentella) och sex utvärderingar som nivå 3 (två jämförbara grupper).

8. Utvärderingarnas kvalitet baseras på skala för kvalitetsbedömning

Var och en av de 18 utvärderingarna bedömdes utifrån de tio kriterierna i den skala för kvalitetsbedömning som har skapats av Home Office (Deaton m.fl., 2004). Denna skala bedömer utvärderingens kvalitet baserat på aspekter på urvalet, eventuell skevhet, datainsamlingen och på analyserna. På skalan representerar låga tal en hög metodologisk kvalitet, och höga tal en låg metodologisk kvalitet. De 18 utvärderingarnas fick mellan 4 och 8,7 på skalan, med ett genomsnitt på 5,8 (sd=1,3).

9. Skedde någon uppföljning efter mentorskapets slut?

Det är viktigt att avgöra huruvida fördelarna av mentorskapet när det gäller återfall i brott enbart skedde medan mentorskapet ägde rum. Om mentorskapet minskade återfallen efter mentorskapets slut tyder det på att mentorskapet hade en bestående inverkan på adepten, eventuellt genom att förstärka banden till skola eller arbete. Om mentorskapet minskade återfallen, men bara medan mentorskapet ägde rum, tyder det på att mentorskapet hade tillfälliga effekter, exempelvis genom att störa brottsliga nätverk eller minska möjligheten för adepten att begå brott. I åtta utvärderingar innehöll uppföljningsperioden en tidsperiod efter mentorskapets slut, och i tio fall gjorde den inte det.

10. Typ av återfallsresultat

Framgången med ett mentorprogram kan bero på måttet på återfall i brott. Det kan förväntas att mindre skeva mått på återfall kan ge mer korrekta beräkningar av mentorskapets verkliga inverkan. Forskning har exempelvis visat att självrapportering vanligen ger mer korrekta uppgifter än officiella register om dem som har begått brott (Farrington m.fl., 2003). Det är möjligt att lägre effekter kan förväntas när självrapportering används. Effekterna kan vara högre när gripanden eller domar används, eftersom beslutet att gripa eller döma kan påverkas av att en person har fått mentorskap men inte förmått att dra nytta av det. I tio utvärderingar användes gripanden som brottsutfall och i tre utvärderingar användes fällande domar. I ytterligare fyra utvärderingar var brottsutfallet självrapporterade brott (ett var självrapporterad misshandel och tre var total självrapporterad brottslighet). I ett fall var brottsut-

fallet ett skolregister med brott och regelbrott i skolan. Eftersom dessa kunde ha lett till ett gripande betraktades de som gripanden i denna analys.

11. Uppföljningsperiodens längd

Den genomsnittliga längden på uppföljningsperioden i de 18 utvärderingarna var 18,1 månader (sd=13,0 månader).

Mentorskapets nyckelegenskaper

12. Huruvida det program som användes bara innefattade mentorskap eller mentorskap tillsammans med andra insatser

I många fall genomfördes mentorskap som en del av en större insatsstrategi, men i vissa fall var mentorskapet den enda insatsen. I de sistnämnda utvärderingarna kan effekten av mentorskapet på återfall i brott isoleras. I sex utvärderingar omfattade åtgärden enbart mentorskap, och i tolv utvärderingar omfattade åtgärden mentorskap tillsammans med andra insatser. I fem utvärderingar omfattade den undervisning eller någon form av stödundervisning, och i tre andra omfattade den någon form av beteendeterapi (till exempel beteendeavtal och träning i att hantera oförutsedda händelser). I två utvärderingar var den extra komponenten i insatsen avlönad anställning, medan det i ett fall var att skriva ett ursäktsbrev till offret tillsammans med samhällstjänst. Den sista extra komponenten som förekom var religiös utbildning.

13. Mentorskapets varaktighet

Ju längre mentorskapet varar desto större fördel bör kunna förväntas. Om man antar att det finns en relation mellan dos och effekt skulle ett längre mentorskap teoretiskt sett öka möjligheten till ett starkare band mellan mentorn och adepten. Mentorskapen varade mellan 2,5 och 48 månader i de 18 utvärderingarna. Den genomsnittliga varaktigheten var 9,8 månader (sd=10,4).

14. Kontaktfrekvensen mellan mentorer och adepter

Av liknande orsaker skulle mer frekventa kontakter också förväntas stärka bandet mellan mentor och adept. Tät kontakt kan även störa adeptens sedan tidigare etablerade brottsliga nätverk. I tolv utvärderingar träffades mentorn och adepten varje vecka, och i en annan utvärdering träffades de oftare än en gång per månad. I två fall träffades mentorn och eleven en gång per månad. I tre fall var sådan information inte tillgänglig. Vid analysen delades denna variabel upp i kontakt varje vecka, jämfört med kontakt mindre än en gång per vecka.

15. Den genomsnittliga tiden per kontakttillfälle

Med denna variabel bedömdes den tid per möte som mentorn och adepten tillbringade tillsammans. En längre tid per möte skulle kunna för-

väntas främja ett starkare band mellan mentorn och adepten och därför eventuellt ha en mer gynnsam inverkan för att minska brottsligheten. Tyvärr fanns inte sådana uppgifter i tolv av utvärderingarna. I elva av dessa tolv fall var det tydligt att mentorerna och adepterna träffades, och i våra analyser antogs det att mentorn och adepten hade tillbringat en timme tillsammans. I en utvärdering uppgavs det att mentorskapet ägde rum per telefon. I detta fall antogs det att den genomsnittliga tiden per möte var 0,5 timmar. Med dessa antaganden var den genomsnittliga tiden per möte 2,3 timmar ($sd=2,3$).

16. Beräknad total tid med mentorn

Denna information gavs antingen i utvärderingen ($n=6$) eller beräknades utifrån tillförlitliga uppgifter om mentorskapets varaktighet, kontakternas frekvens och den genomsnittliga tiden per möte ($n=10$). Utifrån två av utvärderingarna kunde den totala tiden inte beräknas. Den beräknade genomsnittliga totala tiden med mentorn var 170 timmar ($sd=199$).

17. Detaljer om mentorprogrammets noggrannhet

Mentorprogram som genomförs med större noggrannhet ger en bättre möjlighet att bedöma relationen mellan mentorskapet och återfall i brott, tack vare den större sannolikheten att programmet för mentorskapet har följts och att deltagarna i försöket verkligen fått mentorskap. Fem variabler mättes för att bedöma mentorprogrammets noggrannhet. De var följande: 1) huruvida uppgifter lämnas om mentorn (exempelvis ålder, kön, etnisk bakgrund), 2) huruvida mentorernas lämplighet att vara mentorer kontrollerades (inklusive en kontroll av brottsregister), 3) huruvida hänsyn togs till hur mentorerna och adepterna skulle matchas (efter kön, etnisk bakgrund eller en annan faktor), 4) huruvida mentorerna fick någon utbildning och 5) huruvida det fanns något stöd för mentorerna när mentorsrelationen hade inletts.

Uppgifter om mentorns kön, etniska bakgrund och ålder redovisas i sju utvärderingar och redovisas inte i elva. I sju av utvärderingarna kontrollerades mentorerna. I elva utvärderingar lämnas inte sådana uppgifter. Hänsyn togs till hur man skulle matcha mentorer och adepters i 13 utvärderingar och sådana uppgifter redovisades inte i fem utvärderingar¹¹. Mentorer fick uttrycklig utbildning i tio av de utvärderade försöken, och sådana uppgifter redovisades inte i åtta utvärderingar. I nio av

¹¹ I nio jämförelser matchades mentorer och adepters efter kön och i tre fall gjorde de inte det, medan information saknades i sex utvärderingar om huruvida kön beaktades i matchningsprocessen. I tio jämförelser matchades mentorer och adepters efter etnisk bakgrund och i ett fall gjorde de inte det, medan information saknades i sju utvärderingar om huruvida etnisk bakgrund beaktades i matchningsprocessen. I tio jämförelser matchades mentorer och adepters utifrån ytterligare en faktor, och i tre jämförelser skedde detta inte, medan information om huruvida ytterligare faktorer beaktades i matchningsprocessen saknades i fem fall. I sju jämförelser var denna ytterligare faktor ömsesidigt intresse eller gemensam livserfarenhet, och i två jämförelser var den att arbeta för samma arbetsgivare. I ett fall var denna ytterligare faktor utbildningsbakgrund eller intellektuell bakgrund och i ett annat var det den geografiska platsen.

utvärderingarna redovisas att mentorerna fick stöd, men sådan uppgifter saknades i nio utvärderingar. Vid analysen kombinerades all denna information för att ge ett sammantaget mått på mentorprogrammets enhetlighet. Detta mått gav ett betyg för var och en av de fem variablerna ovan om huruvida enhetlighet angavs eller inte. Betygen för denna variabel varierade mellan 0 och 5 med ett genomsnitt på 2,6 (sd=17).

Relationen mellan effekt och nyckelegenskaper

För att undersöka relationen mellan utvärderingsegenskaperna mätta på en kontinuerlig skala (till exempel år och total urvalsstorlek) och effekterna (d-värdena) i de 18 utvärderingarna användes statistiska samband. Eftersom antalet utvärderingar var relativt litet och uppgifter saknades i vissa fall, kunde få statistiskt signifikanta resultat förväntas. Som tumregel ansågs här samband större än 0,2 som relevanta. Samband med den styrkan ger viktig information, men betyder inte nödvändigtvis att utvärderingsförutsättningarna har en orsaksinverkan på effektstorleken.

Tabell 1.1. Samband mellan genomsnittlig effekt och nyckelförutsättningar.

Variabel	N	r	sig.
Urvalets egenskaper			
Publikationsår	18	-0.19	n.s.
Genomsnittlig ålder	8	-0.21	n.s.
Andel pojkar i urvalet	17	-0.11	n.s.
Andel vita i urvalet	16	0.04	n.s.
Urvalets totala storlek	18	-0.43	n.s.
Metodens egenskaper			
Kvalitetsvärderingsskala	18	-0.20	n.s.
Uppföljningens längd	18	-0.29	n.s.
Mentorprogrammets egenskaper			
Mentorskapets varaktighet	18	-0.31	n.s.
Genomsnittlig varaktighet per kontakt	18	0.68	0.002
Beräknad total tid med mentorn	16	-0.14	n.s.
Mentorprogrammets beräknade noggrannhet	18	-0.09	n.s.

Not. Samband över 0,2 visas i fetstil.

N = antal

n.s. = icke signifikant

Tabell 1.1 visar sambandet mellan effektens storlek och de elva kontinuerliga variablerna. Sex av sambanden är större än 0,2 och ett av dem är statistiskt signifikant, vilket tyder på att detta resultat sannolikt inte beror på slumpen. Resultaten tyder på att det finns en relation mellan vissa förutsättningar hos utvärderingarna och försökens effekter på åter-

fall i brott. Det finns en negativ relation ($r=-0,19$) mellan utvärderingens publiceringsår och effekten, vilket visar att senare publicerade utvärderingar fann mindre inverkan på återfall i brott. Det finns även en negativ relation mellan effekten och deltagarnas genomsnittliga ålder ($r=-0,21$), vilket tyder på att mentorskapet hade en mer önskvärd effekt på återfallen i brott för yngre personer jämfört med för äldre. En negativ relation framkommer också för urvalets storlek ($r=-0,43$), vilket tyder på att mindre utvärderingar av mentorskap fann en mer önskvärd effekt på återfall i brott än större utvärderingar.

Det finns även tecken på en negativ relation mellan effekten och måtten på utvärderingarnas metodologiska kvalitet. Sambandet är $r=-0,20$ mellan effekten och kvalitetsvärderingsskalan och $r=-0,29$ mellan effekten och längden på uppföljningsperioden. Det är oroande att detta tyder på att utvärderingar av lägre kvalitet finner en mer önskvärd effekt av mentorskap. Sambandet på $-0,20$ är dock inte högt och det är inte signifikant.

Sambandet mellan effekten och mentorskapets varaktighet är $r=-0,31$, vilket antyder att mentorskapet hade en mer önskvärd effekt när det bedrevs under en kortare tidsperiod. Det är dock möjligt att personer med större problem fick mentorskap under längre tidsperioder, eller att mentorskapet upphörde när det föreföll att ha lyckats. Det finns en signifikant positiv relation mellan effekten och den genomsnittliga tiden per kontakt ($r=0,68$). Det tyder på att det fanns en mer gynnsam effekt av mentorskapet på återfallen i brott i de försök där mentorer och adepter tillbringade mer tid tillsammans per möte. För att avgöra i vilken utsträckning denna relation kan vara ett resultat av operationen där man antog att elva försök hade haft möten som varade i en timme och ett försök möten som varade i 0,5 timmar, gjordes ytterligare en analys baserad enbart på de sex utvärderingar där tiden per möte uttryckligen rapporterades. När den genomsnittliga tiden per kontakt jämförs med effekten i dessa sex utvärderingar blir sambandet $r=0,94$ ($p<0,005$). Det pekar på ett mycket starkt samband mellan den genomsnittliga tiden per möte och den gynnsamma effekten av mentorskap när det gäller att minska återfallen i brott.

I tabell 1.2 presenteras jämförelserna av de genomsnittliga effekterna med de utvalda variablerna som är kategoriska¹². Den genomsnittliga effekten i de nio utvärderingar där adepterna klassificerades som personer ”i riskzonen” på grund av sin sociala situation var $d=0,03$ (ej signifikant), jämfört med $d=0,31$ ($p<0,0001$) i de sex utvärderingar där adepterna fick en mentor innan de dömdes och $d=0,10$ (ej signifikant) i de tre utvärderingar där adepterna fick mentorer efter sina påföljder. Q-värdet mellan grupperna på 15,0 befanns vara signifikant ($p<0,006$), vilket tyder på att dessa effekter väsentligt skiljer sig åt från varandra.

¹² Den tekniska bilagan innehåller mer information om jämförelsen av effektstorlekar med kategoriska nyckelegenskaper.

Därför hade endast mentorskap före domen en signifikant gynnsam inverkan när det gällde att minska återfall i brott.

När de genomsnittliga effekterna kategoriseras utifrån utvärderingarnas kvalitet (enligt Maryland SMS) är det dessvärre bara den genomsnittliga effekten i utvärderingar på nivå 3 som visar en signifikant gynnsam effekt av mentorskap på återfall i brott ($d=0,15$, $p<0,0003$). Utvärderingar som klassificeras som nivå 4 har en ej signifikant effekt ($d=0,06$) och utvärderingar som klassificeras som nivå 5 (utvärderingar med slumpmässig fördelning till experiment- och kontrollgrupp) har ännu lägre ej signifikant genomsnittlig effekt ($d=0,03$). Det pekar på att mentorskap främst visat sig ha gynnsamma effekter i utvärderingar som håller lägre kvalitet. Utvärderingar där uppföljningsperioden sträckte sig efter mentorskapets slut hade inte en signifikant positiv genomsnittlig effekt ($d=0,05$, ej signifikant), medan de utvärderingar där uppföljningsperioden hade begränsats till tiden för mentorskapet hade positiv genomsnittlig effekt ($d=0,11$, $p<0,002$). Det tyder på att fördelarna med mentorskapet begränsades till den tidsperiod då mentorskapet ägde rum och att effekten inte kvarstod efter mentorskapets slut.

Tabell 1.2. Jämförelse av effekter med kategoriska nyckelegenskaper.

Urvalets egenskaper							
	<i>Anses vara "i riskzonen"</i>						
	Social situation	sig.	Före dom	sig.	Efter dom	sig.	Q mellan grupper
Genomsnittlig effekt	0.03	n.s.	0.31	0.0001	0.10	n.s.	15,0 (2 df, p<0,006)
N	9		6		3		
Metodens egenskaper							
	<i>Utvärderingens kvalitet på Marylandska</i>						
	Nivå 3	sig.	Nivå 4	sig.	Nivå 5	sig.	Q mellan grupper
Genomsnittlig effekt	0.15	0.0003	0.06	n.s.	0.03	n.s.	4,6 (2 df, n.s.)
N	6		5		7		
	<i>Uppföljning</i>						
	Efter mentorskapets slut		Före mentorskapets slut				
	Ja	sig.	Nej	sig.	Q mellan grupper		
Genomsnittlig effekt	0.05	n.s.	0.11	0.002	1,33 (n.s.)		
N	8		7				
	<i>Brottsutfall</i>						
	Gripanden		Självrapportering	sig.	Fällande domar	sig.	Q mellan grupper
Genomsnittlig effekt	0.16	.0001	0.01	n.s.	0.05	n.s.	7,9 (2 df, p<0,02)
N	11		4		3		
Mentorprogrammets egenskaper							
	<i>Insats</i>						
	Mentorskap	sig.	Mentorskap och annan	sig.	Q mellan grupper		
Genomsnittlig effekt	0.05	n.s.	0.10	0.002	1,03 (n.s.)		
N	6		12				
	<i>Kontaktfrekvens</i>						
	Varje vecka		Mindre än en gång per vecka				
Genomsnittlig effekt	0.10	0.002	0.02	n.s.	Q mellan grupper		
N	12		3		2,2 (1 df, n.s.)		

Not. N = Antal utvärderingar
n.s. = icke signifikant

Det finns en signifikant skillnad mellan utvärderingar med avseende på det mått på brottsutfall som användes. Utvärderingar som använde självrapporter och de som använde fällande domar fann inga signifikanta positiva genomsnittliga effekter, medan utvärderingar som använde gripanden gjorde det ($d=0,16$, $p<0,0001$). De flesta utvärderingar använde dock gripanden och få utvärderingar använde mått med självrapporter eller fällande domar.

Om man jämför typen av åtgärd tyder resultaten på att utvärderingar av försök som bara använde mentorskap som insats visade en liten och ej signifikant genomsnittlig effekt ($d=0,05$, ej signifikant). Utvärderingar av försök som använde mentorskap tillsammans med andra insatser visade dock en större och signifikant genomsnittlig effekt ($d=0,10$, $p<0,002$). Det visar att mentorskap ensamt kanske inte har en önskvärd effekt på återfall i brott. Många andra utvärderingar har visat att försök där flera insatser används är mer effektiva för att minska återfall i brott än försök där en enda insats används (se exempelvis Harper m.fl., 2005).

Kontaktfrekvensen mellan mentorer och adepter förefaller ha en positiv inverkan på effekten av mentorskapet. I utvärderingarna av de försök där mentorer och adepter träffades varje vecka var den genomsnittliga effekten signifikant ($d=0,10$, $p<0,002$), medan den var mycket liten och inte signifikant ($d=0,02$, ej signifikant) när mentorer och adepter träffades mindre än en gång per vecka.

Diskussion

Resultaten av denna metaanalys av 18 utvärderingar tyder på att de personer som fick en mentor hade mindre sannolikhet att återfalla i brott än de som inte fick det. Beroende på metoden för att sammanfatta effektstorlekar var denna effekt antingen liten eller medelstor, med en skillnad i andelen återfall i brott på 4–10 procent. Relationerna mellan den genomsnittliga effekten och måtten på metodologisk kvalitet (både kvalitetsvärderingsskalan och Marylandskalan) antyder dock att de fördelar som mentorskapet gett kan ha berott på en metodologisk felkälla (artefakt). Utvärderingar med högre metodologisk kvalitet visar inte att mentorskapet signifikant bidrog till att minska återfallen i brott. Det är i själva verket bara i de utvärderingar som uppfyllde kriterierna för att inkluderas men som har lägst kvalitet (nivå 3) som man fann att mentorskapet var en fungerande insats för att minska återfall i brott. Det begränsar vår tilltro till slutsatsen att mentorskapet har en gynnsam effekt på återfallen i brott.

Ytterligare analyser visar att mentorskapets inverkan på den genomsnittliga effekten varierade betydligt beroende på utvärderingarnas förutsättningar. Det fanns exempelvis vissa tecken på att mentorskapet fungerat bättre för att minska återfallen i brott för yngre adepter jämfört med för äldre. Det lilla antalet utvärderingar som innehåller uppgif-

ter om adepternas genomsnittliga ålder ($n=7$) begränsar emellertid möjligheterna att generalisera detta resultat. Det finns även tecken på att mentorskapet hade en mer gynnsam inverkan på brottsligheten i utvärderingar med färre adept jämfört med utvärderingar med fler adept. Det kan innebära att utvärderingar med större urval ger säkrare resultat. Alternativt kan denna negativa relation innebära att kvalitetskontrollen är bättre i mindre utvärderingar (se exempelvis Farrington och Welsh, 2003).

Det finns tecken på att mentorskapet kan minska sannolikheten för återfall i större utsträckning för de personer som fick en mentor efter en inledande kontakt med rättsväsendet, jämfört med dem som fått en mentor för att de bedömdes vara "i riskzonen" på grund av sin sociala situation och dem som hade dömts till villkorlig dom eller fängelse. Det tyder på att mentorskap kan vara mest gynnsamt i ett tidigt skede av en brottslig karriär. Resultatet kan dock vara en artefakt, eftersom de försök där adepterna bedömdes vara "i riskzonen" på grund av sin sociala situation även hade en tendens att utvärderas genom att adepterna följdes upp efter mentorskapets slut i stället för enbart under den tid som mentorskapet ägde rum.

Ett annat viktigt resultat av denna forskningsgenomgång är att fördelen med mentorskap förefaller att ha varit begränsat till den tidsperiod då mentorskapet ägde rum. Utvärderingar där uppföljningsperioden sträcker sig bortanför den tid då mentorskapet avslutats visar inga tecken på minskade återfall i brott. Detta resultat liknar det som DuBois m.fl. (2002) fann, som drog slutsatsen att fördelarna med mentorskapet var begränsat till den tidsperiod då mentorskapet genomfördes. Det tyder på att dessa sociala band, i den mån mentorskapet minskar återfall i brott genom att skapa sociala band, inte resulterar i varaktig förändring.

På liknande sätt är även relationen mellan den genomsnittliga effekten och måttet på brottsutfallet öppen för olika tolkningar. Det verkar finnas vissa gynnsamma effekter av mentorskap när återfall i brott mätts utifrån antalet gripanden, men begränsade gynnsamma fördelar när återfall mätts utifrån självrappporter eller fällande domar. Det kan bero på att de utvärderingar som använde gripanden som sitt mått på återfall även tenderade att utvärdera mer omfattande mentorprogram. Det innebär att utvärderingar som använde gripanden även tenderade att vara de utvärderingar som använde mentorskap tillsammans med andra insatser ($\chi^2 = 7,3$, $p < 0,03$) och sådana där mentorerna och adepterna träffades varje vecka jämfört med mindre ofta ($\chi^2 = 6,1$, $p < 0,05$).

Det finns tecken på att vissa typer av mentorprogram är bättre på att minska återfallen än andra. Mentorskap fungerade exempelvis bäst när det kombinerades med andra insatser. I utvärderingarna av försök där mentorskapet var den enda insatsen var den genomsnittliga effekten i själva verket inte signifikant. Det kan betyda att mentorskapet inte är

effektivt när det gäller att minska återfall i brott och endast framstår som effektivt på grund av effekter av andra insatser som det kombineras med. Generellt sett har dock de flesta utvärderingar av program för behandling av lagbrytare visat att insatser med flera komponenter är effektivare än insatser med en enda komponent (se exempelvis Harper m.fl., 2005). Den främsta konsekvensen av detta är att mentorskap inte bör användas isolerat utan i kombination med andra insatser, särskilt insatser som visar tecken på effektivitet. I denna forskningsgenomgång framstår mentorskap tillsammans med anställning (Rollin m.fl., 2003), utbildning (Frazier m.fl., 1981) och upprättande av avtal om acceptabelt beteende (Davidson och Redner, 1988) som de mest gynnsamma kombinationerna. Det skulle vara värdefullt att undersöka mekanismen för hur mentorskap kan komplettera andra insatser. Det finns vissa tecken på att mentorskap kan vara gynnsamt när det gäller att öka unga lagbrytares efterlevnad av andra domstolsförordnade behandlingar (Gur och Miller, 2004).

Det finns en signifikant relation mellan den genomsnittliga effekten och den genomsnittliga tiden per kontakt mellan mentorn och adepten, men inte mellan den genomsnittliga effekten och den beräknade totala tiden med mentorn. Det tyder på att mentorskapet kan minska framtida brottslighet eftersom mentorn ger ett visst stöd till adepten utöver att endast undanröja möjligheten att begå brott. Utvärderingarna av de försök där mentorer och adepter hade kontakt varje vecka gav mer positiva resultat än de utvärderingar där de träffades mer sällan. Om mentorskapet minskade återfallen i brott genom att undanröja möjligheten till återfall borde den beräknade totala tidsperiod då personen hade en mentor ha haft en positiv relation med den genomsnittliga effekten, men så var inte fallet.

Det är överraskande att de gynnsamma effekterna av mentorprogrammet inte ökade med mentorskapets totala varaktighet. Det finns med andra ord inte någon dos-effektrelation mellan mentorskapets totala varaktighet och minskningen av återfall i brott. Om något, hade mentorprogram med längre varaktighet mindre effekt, även om detta inte var en signifikant relation. Det kan tyda på att mentorprogrammen blir mindre effektiva ju längre de pågår, på grund av att det då blir svårare att hitta lämpliga mentorer (se exempelvis Newburn och Shiner, 2004; St. James-Roberts m.fl. 2005). Alternativt kan mer asociala adepter kräva längre perioder av mentorskap.

Konsekvenser för policy

Tecknen på att bättre utformade utvärderingar visar en mindre effekt av mentorskap på återfall i brott innebär att vår slutsats att mentorskapet leder till lägre återfall i brott inte är helt övertygande. Det finns dock inga belägg för att mentorskapet ökat sannolikheten för återfall. Våra resultat visar olika sätt på vilka mentorskapet kan förbättras. Mentors-

insatser som innehåller minst en kontakt per vecka mellan mentorerna och adepterna, och mentorskap där den genomsnittliga varaktigheten på kontakten mellan mentor och adept per möte var större, tenderade att vara mer framgångsrika än mindre intensiva insatser. Mentorskapet i sig hade en begränsad effekt på återfallen i brott. Det var bara när mentorskapet erbjöds tillsammans med andra insatser som det hade en önskvärd effekt. Mentorskap var också mer framgångsrikt för personer som greps av polis än för ungdomar ”i riskzonen” eller personer med villkorlig dom eller skyddstillsyn (trots att underlaget i den sistnämnda gruppen var små). Slutligen framstår den gynnsamma effekten av mentorskap på återfall i brott ha varit begränsad till den tidsperiod då mentorskapet pågick. Dessa resultat tyder på att mentorskapet skulle kunna implementeras som en värdefull del av en långsiktig åtgärdsstrategi för personer som är i ett tidigt skede av sin brottsliga karriär. Därmed inte sagt att vi kan dra några slutsatser om orsaksförhållandet utifrån dessa korrelationer med effekten.

Begränsningar i den aktuella forskningen

Precis som all forskning har denna genomgång begränsningar. En begränsad systematisk forskningsgenomgång innebär att vissa rapporter (till exempel inte publicerade eller svåra att inhämta) kan ha förbisetts. En fullständig systematisk genomgång skulle eventuellt ge en mer korrekt beräkning av effekten av mentorskap på återfallen i brott, även om vi tvivlar på att slutsatserna skulle bli annorlunda. De uppgifter som var tillgängliga i de publikationer som inhämtades och analyserades hade också begränsningar. Uppgifter var inte alltid tillgängliga om kvaliteten på genomförandet av mentorprogrammet och mentorskapets karaktär eller typ. Om det hade funnits mer tid för en systematisk genomgång skulle det eventuellt ha varit möjligt att inhämta sådana uppgifter från rapporternas författare eller från andra inte publicerade källor.

Denna begränsade systematiska forskningsgenomgång har enbart varit inriktad på mentorskapets effekter på återfall i brott. Den innehåller inte någon systematisk forskningsgenomgång av litteraturen om de orsaksmekanismer som kan finnas mellan mentorskapet och en minskning av återfallen. Det skulle vara ett intressant ämne för framtida forskning.

Efter en omfattande sökning hittades bara ett litet antal (18) utvärderingar av mentorskap och återfall i brott som uppfyllde våra kriterier på metodologisk kvalitet. När de klassificerades i kategorier för analys kan det låga antalet utvärderingar begränsa möjligheten att dra generella slutsatser av våra resultat.

Mentorskapet kan ha andra fördelar än att minska återfall, exempelvis social integrering, ökad sysselsättning och ökat engagemang i utbildning, och dessa kan ha en gynnsam effekt genom att minska återfall i brott på lång sikt. Dessa frågor var dock inte i fokus i denna studie.

Av nödvändighet behandlade metaanalysen främst brottsutfallet dikotomt, det vill säga indelat i återfall i brott eller inte. Trots att detta var det bästa som kunde åstadkommas med tanke på det publicerade materialet, kan resultatmåttens frekvens (det vill säga antalet brott som en person begår) eller typ av brott vara bättre på att fånga förändringar i återfallsmönstren, som kan ha påverkats av mentorskapet.

Riktlinjer för framtida forskning

1. Det behövs fler utvärderingar av hög kvalitet (med slumpmässig fördelning till försöks- och jämförelsegrupp). Våra resultat tyder på att mentorskapet kan vara lovande som en effektiv insats för att minska återfall i brott, men satsningar på bättre utvärderingar behövs. Dessa bör helst innefatta uppföljande intervjuer med adepter, användning av flera resultatmått (till exempel självrapporterade och registrerade brott) och en uppföljningsperiod som sträcker sig efter mentorskapets slut för att kunna studera effekternas varaktighet. Det skulle även vara bra att studera mentorskapets effekter på återfall separat för pojkar och flickor och för olika etniska grupper, men det skulle kräva relativt stora urval av försökspersoner.
2. Den framtida forskningen bör ha som mål att reda ut mentorskapets specifika inverkan på minskningen av återfall i brott. Mentorskapet kan minska återfallen, men eftersom de flesta åtgärder använder mentorskap tillsammans med undervisning, anställning med mera, är det svårt att reda ut mentorskapets specifika roll eller dess samverkande effekter med andra omständigheter.
3. Forskningen bör fortsätta att undersöka ”dos-effektrelationen” mellan mentorskap och återfall. Om mentorskapet minskar återfallen genom att utveckla starka sociala band mellan mentorer och adepter, kan mentorskap med täta kontakter i början (för att underlätta anknytningen), följt av mindre täta kontakter senare, räcka för att uppnå den önskade effekten. Om mentorskapet emellertid minskar återfallen genom att undanröja möjligheten till brottslighet, kan en fortsatt tät kontakt mellan mentorn och adepten under längre tid komma att behövas.
4. Kostnadsanalyser (se exempelvis Welsh m.fl., 2001) behövs för att avgöra mentorskapets ekonomiska fördelar. Utan hänsyn till den metodologiska kvaliteten befanns mentorskapets effekt vara medelstor eller liten, men fördelen med mentorskapet skulle vara större om kostnaderna för dessa program var låga och deras ekonomiska fördelar var stora. Det fanns dock tecken på att mentorprogram är krävande att bedriva, och stora resurser krävs för att rekrytera mentorer

som ställer upp frivilligt (se exempelvis Newburn och Shiner, 2004; St. James-Roberts m.fl. 2005).

Slutsatser

Våra slutsatser är spännande. Mentorskapet är en lovande åtgärd med vissa mycket hoppningivande resultat, men har också en del förbryllande egenskaper, exempelvis den negativa relationen mellan effekten och utvärderingarnas metodologiska kvalitet. Mer forskning krävs för att fastställa under vilka omständigheter mentorskap är mer eller mindre effektivt när det gäller att minska återfall i brott.

Referenser

- Aos, S, Lieb, R., Mayfield m.fl. (2004). *Benefits and Costs of Prevention and Early Intervention Programs for Youth*. Olympia, WA: Washington State Institute for Public Policy.
- Aseltine, R., Dupre, M. och Lamelein, P. (2000). Mentoring as a drug prevention strategy: An evaluation of Across Ages. *Adolescent and Family Health*, 1, 11 – 20.
- Barnoski, R. (2002). *Preliminary findings for the Juvenile Rehabilitation Administration's mentoring program* (Research Report No. 02-07-1202). Olympia, WA: Evergreen State College, Washington State Institute for Public Policy.
- Blakely, C. H., Menon, R. och Jones, D. J. (1995). *Project BELONG: Final report*. College Station, TX: Texas A och M University, Public Policy Research Institute.
- Blechman, E. A. m.fl. (2000). Can mentoring or skill training reduce recidivism? Observational study with propensity analysis. *Prevention Science*, 1, 139–156.
- Bozarth, J. D., och Roberts, R., R. (1972). Signifying significant significance. *American Psychologist*, 27, 774 –775.
- Brand, S. och Price, R. (2000). *The Economic and Social Costs of Crime*. London: Home Office. (Research Study No. 217).
- Buman, B. och Cain, R. (1991). *The impact of short term, work oriented mentoring on the employability of low-income-youth*. Minneapolis Employment and Training Program, 510 Public Service Center, 250 South 4th Street., Minneapolis, MN 55415.
- Butler, G., Hodgkinson, J., Holmes, E. och Marshall, S. (2004). *Evidence Based Approaches to Gang Violence*. London: Home Office (Research Study).
- Chitty, C. (2005). The impact of corrections on re-offending: Conclusions and the way forward. I G. Harper och C. Chitty (red.). *The impact of corrections on re-offending: A Review of 'What Works'*.(s. 75–82). London: Home Office. (Research Study No. 291).
- Cohen, J. (1988). *Statistical Power Analysis for the Behavioral Sciences* (2nd ed). Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Davidson, W. S. och Redner, R. (1988). Prevention of juvenile delinquency: Diversion from the juvenile justice system. I R. H. Price, E.L. Cowen, R. P. Lorion och J. Ramos-McKay (red.) *Fourteen Ounces of Prevention: A Casebook for Practitioners* (s.123–137). Washington DC: American Psychological Association.
- DiTrollo, E., Rodriguez, J. M., English, K. och Patrick, D. C. (2002). *Evaluation of the Youthful Offender System (YOS) in Colorado*. <http://dcj.state.co.us/ors/pdf/docs/YOSfinalreport2.pdf>

- DuBois, D. L., Holloway, B. E., Valentine, J. C. och Cooper, H. (2002). Effectiveness of mentoring programs for youth: A meta-analytic review. *American Journal of Community Psychology*, 30, 157–197.
- Farrington, D. P., Gottfredson, D. C., Sherman, L. W. och Welsh, B. C. (2002). The Maryland Scientific Methods Scale. I L. W. Sherman, D. P. Farrington, B. C. Welsh och D. L. Mackenzie (red.), *Evidence-Based Crime Prevention* (s. 13–21). London: Routledge.
- Farrington, D. P., Jolliffe, D., Hawkins, J. D., Catalano, R. F., Hill, K. G. och Kosterman, R. (2003). Comparing delinquency careers in court records and self-reports. *Criminology*, 41, 933–958.
- Farrington, D. P. och Loeber, R. (1989). RIOC and phi as measures of predictive efficiency and strength of association in 2X2 tables. *Journal of Quantitative Criminology*, 5, 201–213.
- Farrington, D. P. och Petrosino, A. (2001). The Campbell Collaboration Crime and Justice Group. *Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 578, 35–49.
- Farrington, D. P. och Welsh, B. C. (2003). Family-based prevention of offending: A meta-analysis. *Australian and New Zealand Journal of Criminology*, 36, 127–151.
- Frazier, C. E., Richards, P. J. och Potter, R. H. (1981). *Evaluation of the Florida Project Diversion –September 1, 1980 – January 31, 1981: Final Report* (1st ed.). Rockville, MD: National Institute of Justice. (NCJRS Document Reproduction Service No 81816).
- Friendship, C., Street, R., Cann, J. och Harper, G. (2005). Introduction: The policy context and assessing the evidence. I G. Harper och C. Chitty (red.). *The Impact of Corrections on Re-offending: A Review of 'What Works'*, s. 1–16. London: Home Office. (Research Study 291).
- Grossman, J. B. och Tierney, J. P. (1998). Does mentoring work? An impact study of the Big Brothers Big Sisters program. *Evaluation Review*, 22, 404–426.
- Gur, M. och Miller, L. (2004). Mentoring improves acceptance of a community intervention for court-referred male Persons in Need of Supervision (PINS). *Child and Adolescent Social Work Journal*, 21, 573–591.
- Hanlon, T. E., Bateman, R. W. m.fl. (2002). An early community-based intervention for the prevention of substance abuse and other delinquent behavior. *Journal of Youth and Adolescence*, 31, 459–471.
- Harper, G., Man, L., Taylor, S. och Niven, S. (2005). Factors associated with offending. I G. Harper och C. Chitty (red.). *The Impact of Corrections on Re-offending: A Review of 'What Works'*. (s. 39–51). London: Home Office. (Research Study No. 291).
- Johnson, B. R. och Larson, D. B. (2003). *Inner Change Freedom Initiative: A Preliminary Evaluation of a Faith-Based Prison Program*. Huntsville, TX: Center for Research on Religion and Urban Civil Society.

- Jolliffe, D. och Farrington, D. P. (2007). *A Rapid Evidence Assessment of the Impact of Mentoring on Reoffending: A Summary*. London: Home Office Online Report 11/07.
(www.homeoffice.gov.uk/rds/pdfs07/rdsolr1107.pdf)
- Kelley, T. M., Kiyak, H. A. och Blak, R. A. (1979). The effectiveness of college student companion therapists with pre-delinquent youths. *Journal of Police Science and Administration*, 7 (7), 186–195.
- Lipsey, M. och Wilson, D. (1998). Effective interventions for serious juvenile offenders: A synthesis of research. I R. Loeber och D. Farrington (Eds.), *Serious och Violent Juvenile Offenders: Risk Factors and Successful Interventions*, s. 313–341. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Lipsey, M. W. och Wilson, D. B. (2001). *Practical MetaAnalysis*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Maxfield, M., Schirm, A. och Rodriguez-Planas, N. (2003). *A Quantum Opportunity Program Demonstration: Implementation and Short-Term Impacts*. Washington, DC: Mathematica Policy Research.
- McCord, J. (2003). Cures that harm: Unanticipated outcomes of crime prevention programs. *Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 587, 16–30.
- Moore, R. H. (1987). Effectiveness of citizen volunteers functioning as counselors for high-risk young male offenders. *Psychological Reports*, 61, 823–830.
- Newburn, T. och Shiner, M. (2005). *Dealing with Disaffection: Young People, Mentoring and Social Inclusion*. Cullompton, Devon: Willan.
- O'Donnell, C. R., Lydgate, T. och Fo, W. S. O. (1979). The buddy system: Review and follow-up. *Child Behavior Therapy*, 1, 161–169.
- Rhodes, J. E. (1994). Older and wiser: Mentoring relationships in childhood and adolescence. *Journal of Primary Prevention*, 14, 187–196.
- Rhodes, J. E. (2002). *Stand By Me: The Risks and Rewards of Mentoring Today's Youth*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Ringwalt, C. L., Graham, L. A., Paschall, M. J., Flewelling, R. L. och Browne, D. C. (1996). Supporting adolescents with guidance and employment (SAGE). *American Journal of Preventive Medicine*, 12, 31–38.
- Rollin, S. A., Kaiser-Ulrey, C., Potts, I. och Creason, A. H. (2003). A school-based violence prevention model for at-risk eighth grade youth. *Psychology in the Schools*, 40, 403–416.
- Sarno, C., Hearnden, I., Hedderman, C., Hough, M., Nee, C. och Herrington, V. (2000). *Working Their Way Out of Offending: An Evaluation of Two Probation Employment Schemes*. London: Home Office. (Research Study 218).
- St. James-Roberts, I., Greenlaw, G., Simon, A. och Hurry, J. (2005). *National Evaluation of Youth Justice Board Mentoring Schemes 2001 – 2004*. London: Youth Justice Board.

- St. James-Roberts, I. och Singh, C. S. (2001). *Can Mentors Help Primary School Children with Behaviour Problems?* London: Home Office. (Research Study No. 233).
- Tarling, R., Burrows, J. och Clarke, A. (2001). *Dalston Youth Project Part II (11–14): An Evaluation*. London: Home Office. (Research Study No. 232).
- Tong, L., S., J. och Farrington, D. P. (2006). How effective is the “Reasoning and Rehabilitation” programme in reducing re-offending? A meta-analysis of evaluations in four countries. *Psychology, Crime and Law*, 12, 3–24.
- Vevea, J. L. och Woods, C. M. (2005). Publication bias in research synthesis: Sensitivity analysis using a priori weight functions. *Psychological Methods*, 10, 428–443.
- Weisburd, D., Lum, C. M. och Petrosino, A. (2001). Does research design affect study outcomes in criminal justice? *Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 578, 50–70.
- Welsh, B.C., Farrington, D. P. och Sherman, L. W. (red.) (2001). *Costs and Benefits of Preventing Crime*. Boulder, Co: Westview Press.

Teknisk bilaga

Mer information om sökstrategier

I början av den begränsade systematiska forskningsgenomgången kände vi till tre utvärderingar som eventuellt uppfyllde våra kriterier för inkludering. Det var utvärderingarna av O'Donnell, Lydgate och Fo (1979), Grossman och Tierney (1998) och Newburn och Shiner (2005). (Tre identifierade potentiella utvärderingar.)

Såsom har nämnts tidigare innefattade sökningen efter relevanta utvärderingar ett antal olika strategier: 1) kontakt med ledande forskare på området, 2) sökningar i elektroniska databaser, 3) fokuserade sökningar på Internet, 4) sökningar i forskningsregister och 5) manuella sökningar i specifika tidskrifter.

Kontakt med ledande forskare

Kontakt togs med Steve Aos, Mark Lipsey och David DuBois. Steve Aos och Mark Lipsey hade nyligen utfört genomgångar i stor skala av åtgärders effektivitet på brottslingar, varav en del innefattade mentorskap. David DuBois gjorde nyligen en genomgång där han undersökte effekterna av mentorskap, och en del av dessa utvärderingar innehöll brottsutfall.

Steve Aos och hans kollega Annie Pennucci hjälpte oss att identifiera de fyra utvärderingar som tog upp mentorskap och resultat om brottsutfall (Buman och Cain, 1991, Grossman och Tierney, 1998; Hanlon m.fl., 2002; O'Donnell, Lydgate och Fo, 1979) från sin genomgång *Benefits and Costs of Prevention and Early Intervention Programs for Youth* (Aos, Lieb, Mayfield, Miller och Pennucci, 2004). Vi kände dock redan till två av dem. (Fem identifierade potentiella utvärderingar.)

Mark Lipsey var generös nog att ge oss en kopia av referenserna till de utvärderingar som hade inkluderats i hans tidigare genomgång av effektiviteten hos insatser med ungdomar, varav en del hade innefattat mentorskap (Lipsey och Wilson, 1998). 22 separata studier innefattade mentorskap, men tre av dem hade identifierats tidigare. Nio av dessa studier exkluderades genast (fem var avhandlingar och fyra var gjorda före 1979). De återstående 10 studierna inhämtades. (15 identifierade potentiella utvärderingar.)

David DuBois tillhandahöll fem studier, men alla utom en av dem hade identifierats tidigare. Denna enda studie (Blakey m.fl., 1995) visade sig svår att inhämta, men den lämnades till oss av David DuBois. (16 identifierade potentiella utvärderingar.)

Två andra forskare som nyligen hade gjort genomgångar och studerat mentorskap och brottslighet kontaktades, men vi fick inget svar från dem.

Elektroniska databaser

På grund av den snäva tidsramen begränsades sökorden till mentor*¹³ eller volunteer* eller buddy* samt crim* eller offend* eller viol* eller reoffend* eller prison* eller recidivism* eller delinq*. Preliminära undersökningar med hjälp av dessa sökord tydde dock på att mentor* och crim* eller offend* eller viol* eller reoffend* eller prison* eller recidivism* eller delinq* var de enda användbara sökkombinationerna för att hitta studier av mentorskap. Det berodde på att buddy* visade sig vara alltför begränsande och frivillig* visade sig vara alltför omfattande¹⁴.

Den första elektroniska databas som vi sökte i var Cambridge Scientific Abstracts Illumina, som innehåller Applied Social Sciences Index and Abstracts (1987–nutid), Criminal Justice Abstracts (1968 – nutid), Educational Resources Information Center (1966–nutid), National Criminal Justice Reference Service Abstracts (1975–nutid), Social Services Abstracts (1979–nutid) och Sociological Abstracts (1952–nutid).

Användningen av de beslutade sökorden gav 1 018 träffar. Samman dragen (abstracts) för alla dessa studier inhämtades och granskades¹⁵. Av dessa 1 018 studier identifierades 23 som potentiellt relevanta. De återstående 995 exkluderas av följande orsaker: 1) studien var en granskande artikel, 2) den var en avhandling, 3) den innehöll inget kvantitativt mått på brottsutfall med tillräckligt stora urval för att uppfylla våra kriterier för inkludering eller 4) den var inte en studie av mentorskap.

Nästa databas som söktes var OVID, som innehåller Psychinfo (1968–nutid) och Embase (1980–2006)¹⁶. I Psychinfo fanns 1 482 studier där mentor* nämndes någonstans i artikeln och 79 172 som innehöll crim* eller offend* eller viol* eller reoffend* eller prison* eller recidivism* eller delinq*. En kombination av dessa två sökningar gav 18 träffar. Av dem hade fem redan identifierats, sex var diskussions- eller granskningsstudier, fem var avhandlingar, en tog inte uttryckligen upp brottslighet och en hade ett alltför litet urval för att uppfylla våra kriterier för inkludering.

Sökningar gjordes i ett antal andra databaser, men de gav inga nya utvärderingar. ISI Web of Science gav totalt 38 studier, Igenta Connect 20 studier, ZETOC 9 studier och Sciencedirect gav en artikel. Alla dessa studier hade dock antingen identifierats tidigare eller saknade relevans för det aktuella projektet.

Sökningen i de elektroniska databaserna ledde till att ytterligare 23 potentiellt relevanta utvärderingar hittades. (39 identifierade potentiella utvärderingar.)

¹³ En asterisk (*) i ett sökord innefattar alla möjliga fortsättningar av ett ord. Exempelvis innefattar mentor* orden mentor, mentorskap, mentorer och så vidare.

¹⁴ Eftersom de flesta personer deltar "frivilligt" i social forskning, särskilt brottslingar, gav detta sökord alltför många irrelevanta studier.

¹⁵ En textfil som innehåller dessa är tillgänglig på begäran.

¹⁶ Embase innehöll inga studier som passade för våra sökkriterier.

Fokuserad sökning på Internet

Bland de undersökta webbsidorna fanns Public/Private Ventures (Grossman och Tierney, 1998; www.ppv.com), US Department of Justice (www.usdoj.gov), US Office of Juvenile Justice and Delinquency Prevention (www.ojjdp.ncjrs.org), Youth Justice Board (www.youth-justice-board.gov.uk), Justice Canada (www.justice.gc.ca), Australian Government Attorney General's Department (www.ag.gov.au) och Home Office (www.homeoffice.gov.uk).

Två utvärderingar identifierades som potentiellt relevanta från webbsidan för Public/Private Ventures, och denna sida innehöll en länk till Center for Research on Religion and Urban Civil Society, som hade en potentiellt relevant utvärdering. De studier som identifierades på webbsidorna för US Department of Justice and the Office of Juvenile Justice and Delinquency Prevention (OJJDP) hade redan identifierats genom sökningen i elektroniska databaser. En länk som tillhandahölls inom OJJDP ledde till en artikel på California Research Bureau. Två studier identifierades på webbsidan för Youth Justice Board, och en länk till ytterligare en artikel fanns hos Home Office. Inga studier identifierades på webbsidan för Justice Canada. Två studier identifierades på webbsidan för Australian Government Attorney General's Department. Inga nya studier identifierades på webbsidan för Home Office.

Den fokuserade sökningen på Internet ledde till att ytterligare 9 utvärderingar som var potentiellt relevanta identifierades. (48 identifierade potentiella utvärderingar.)

Senare i genomgången fick vi kännedom om en webbsida som innehöll en relevant artikel genom Pat Tolan, en ledande forskare. (49 identifierade potentiella utvärderingar.)

Forskningsregister

En elektronisk sökning av Cochrane Library identifierade den utvärdering av Grossman och Tierney (1998) som redan hade hämtats. Cochranebiblioteket innehåller självständiga belägg av hög kvalitet (särskilt baserat på studier med slumpmässig fördelning till experiment- och kontrollgrupp) som underlag för vårdsektorn. En elektronisk sökning av webbsidan för Campbell Collaboration (Crime and Justice Section) identifierade ingen dokumentation som hörde samman med mentorskap. Campbell Collaboration utför, bevarar och sprider systematiska genomgångar av insatser. (49 identifierade potentiella utvärderingar.)

Manuella sökningar i relevanta tidskrifter

Inga fler utvärderingar hittades genom manuella sökningar av tidskrifterna *Evaluation*, *Evaluation Review* eller *Mentoring and Tutoring*. På grund av den begränsade tiden för denna forskningsgenom-

gång skedde sökningar bara i dessa tidskrifter på grund av deras höga relevans. (49 identifierade potentiella studier.)

Genomgång av studierna

I tabell 2.1 visas de 49 utvärderingar som, baserade på sina sammandrag (abstracts), föreföll potentiellt relevanta. Försök gjordes att inhämta alla de 49 utvärderingarna. En av dem fick vi inte tag i. Denna studie var publicerad i en tidskrift som vi inte lyckades hitta (Aseltine m.fl., 2000). Av de 48 studier som inhämtades uppfyllde 16 våra kriterier för inkludering och 32 uteslöts. I höger spalt i tabell 1.1 anges huvudorsaken till varför studien inte uppfyllde kriterierna för inkludering. I de flesta fall (13) berodde det på att studien inte innehöll någon information om resultatet eller på att inget brottsutfall presenterades. I åtta fall var urvalet för litet för inkludering, och i tre studier innefattade åtgärden inte mentorskap. I tre studier fanns det ingen jämförelsegrupp, och i tre studier fanns ingen information om vem (om någon) som fick en mentor. I en studie presenterades bara tidigare inkluderade resultat, och i en annan studie granskades bara kvalitativ information.

Tabell 2.1. Utvärderingar som identifierades som potentiellt relevanta.

Ref nr	Studie	Hur hittades den?	Uppfyllede den kriterierna för inkludering?	Varför uteslöts den?
001	O'Donnell, C. R., Lydgate, T., och Fo, W. S. O. (1979). The buddy system: Review and follow-up. <i>Child Behavior Therapy</i> , 1, 161–169.	Innan den begränsade systematiska forskningsgenomgången inleddes	Ja	• Inkluderad
002	Grossman, J. B. och Tierney, J. P. (1998). Does mentoring work? An impact study of the Big Brothers Big Sisters Program. <i>Evaluation Review</i> , 22, 403–426	Innan den begränsade systematiska forskningsgenomgången inleddes	Ja	• Inkluderad
003	Newburn, T. och Shiner, M. (2005). <i>Dealing with Disaffection: Young People, Mentoring and Social Inclusion</i> . Cullompton, Devon: Willan Publishing.	Innan den begränsade systematiska forskningsgenomgången inleddes	Ja	• Inkluderad
004	Buman, B. och Cain, R. (1991). The impact of short term, work oriented mentoring on the employability of low-income-youth. Minneapolis Employment and Training Program, 510 Public Service Center, 250 South 4 th Street., Minneapolis, MN 55415	Steve Aos	Ja	• Inkluderad
005	Hanlon, T. E., Bateman, R. W., Simon, B. D., O'Grady, K. E. och Carswell, S. B. (2002). An early community-based intervention for the prevention of substance abuse and other delinquent behavior. <i>Journal of Youth and Adolescence</i> , 31, 459–471.	Steve Aos	Ja	• Inkluderad
006	Frazier, C. E., Richards, P. J. och Potter, R. H. (1981). <i>Evaluation of the Florida Project Diversion –September 1, 1980 – January 31, 1981: Final Report (1st ed.)</i> . Rockville, MD: National Institute of Justice. (NCJRS Document Reproduction Service No 81816)	Mark Lipsey	Ja	• Inkluderad
007	Davidson, W. S. och Redner, R. (1988). Prevention of juvenile delinquency: Diversion from the juvenile justice system. I R. H. Price, E.L. Cowen, R. P. Lorion, och J. Ramos-McKay (red.), <i>Fourteen Ounces of Prevention: A Casebook for Practitioners</i> (s. 123–137). Washington DC: American Psychological Association.	Mark Lipsey	Ja	• Inkluderad
008	Kelley, T. M., Kiyak, H. A., och Blak, R. A. (1979). The effectiveness of college student companion therapists with predelinquent youths. <i>Journal of Police Science and Administration</i> , 7, 186–195.	Mark Lipsey	Ja	• Inkluderad

Tabell 2.1. Forts. Utvärderingar som identifierades som potentiellt relevanta.

Ref nr	Studie	Hur hittades den?	Uppfyllede den kriterierna för inkludering?	Varför teslöts den?
009	Moore, R. H. (1987). Effectiveness of citizen volunteers functioning as counselors for high-risk young male offenders. <i>Psychological Reports</i> , 61, 823–830.	Mark Lipsey	Ja	• Inkluderad
010	Barnoski, R. (2002). Preliminary findings for the Juvenile Rehabilitation Administration's mentoring program (Research Report No. 02-07-1202). Olympia, WA: Evergreen State College, Washington State Institute for Public Policy.	Mark Lipsey	Ja	• Inkluderad
011	Keating, L. M., Tomishina, M. A., Foster, S., och Alessandri, M. (2002). The effects of a mentoring program on at-risk youth. <i>Adolescence</i> , 37 (148) 717–734.	Mark Lipsey	Nej	• För litet urval (n=68)
012	Gabriel, R. M., Hopson, T., Haskins, M., och Powell, K. E. (1996). Building relationships and resilience in the prevention of youth violence. <i>American Journal of Preventive Medicine</i> , 12, 48–55.	Mark Lipsey	Nej	• För litet urval (n=57)
013	Abbott, D. A., Meredith, W. H., Self-Kelly, R., och Davis, M. E. (1997). The influence of a Big Brothers program on the adjustment of boys in single-parent families. <i>Journal of Psychology</i> , 131, 143–156.	Mark Lipsey	Nej	• Inledande urval tillräckligt stort (n=120), men för många avhopp. • Analysen baserad på n=44
014	Cavell, T. A. och Hughes, J. N. (2000). Secondary prevention as context for assessing change processes in aggressive children. <i>Journal of School Psychology</i> , 38, 199–235.	Mark Lipsey	Nej	• För litet urval (n=62) • Båda insatserna innefattade typer av mentorskap
015	Royse, D. (1998). Mentoring high-risk minority youth; Evaluation of the Brothers project. <i>Adolescence</i> , 33 (129), 145–158.	Mark Lipsey	Nej	• För litet urval (n=46) • Inga brottsutfall, bara disciplinära brott i skolan
016	Blakely, C. H., Menon, R., och Jones, D. J. (1995). <i>Project BELONG: Final Report</i> . College Station, TX: Texas A och M University, Public Policy Research Institute.	David DuBois	Ja	• Inkluderad

Tabell 2.1. Forts. Utvärderingar som identifierades som potentiellt relevanta.

Ref nr	Studie	Hur hittades den?	Uppfyllede den kriterierna för inkludering?	Varför uteslöts den?
017	Jackson, Y. (2002). Mentoring for delinquent children: An outcome study with young adolescent children. <i>Journal of Youth and Adolescence</i> , 31, 115–122.	Cambridge Scientific Abstracts Illumina	Nej	<ul style="list-style-type: none"> • För litet urval (n=12) • Ingen jämförelsegrupp
018	Aseltine, R., Dupre, M. och Lamelein, P. (2000). Mentoring as a drug prevention strategy: An evaluation of Across Ages. <i>Adolescent and Family Health</i> , 1, 11–20.	Cambridge Scientific Abstracts Illumina	Kan inte inhämtas	<ul style="list-style-type: none"> • Kan inte inhämtas
019	Howitt, P. S., Moore, E. A., och Gaulier, B. (1998). Winning the battles and the wars: An evaluation of comprehensive, community-based delinquency prevention programming. <i>Juvenile and Family Court Journal</i> , 49, 39–49.	Cambridge Scientific Abstracts Illumina	Nej	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen resultatinformation • Politiskt dokument
020	Scruggs, J. (2005). Life skills project: Life skills for women at Shelby county division of corrections. <i>Journal of Correctional Education</i> , 56, 124–130.	Cambridge Scientific Abstracts Illumina	Nej	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen resultatinformation • Mentor erbjöds, men ingen information om vem, hur mycket
021	DiTrolio, E., Rodriguez, J. M., English, K. och Patrick, D. C. (2002). <i>Evaluation of the Youthful Offender System (YOS) in Colorado</i> . http://dcj.state.co.us/ors/pdf/docs/YOSfinalreport2.pdf	Cambridge Scientific Abstracts Illumina	Nej	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen mentorsats
022	Blechman, E. A., Maurice, A., Buecker, B. och Helberg, C. (2000). Can mentoring or skill training reduce recidivism? Observational study with propensity analysis. <i>Prevention Science</i> , 1, 139–156.	Cambridge Scientific Abstracts Illumina	Ja	<ul style="list-style-type: none"> • Inkluderad
023	Katarzyna, C. (2000). Volunteer involvement in ex-offenders' readjustment: Reducing the stigma of imprisonment. <i>Journal of Offender Rehabilitation</i> , 30, 99–116.	Cambridge Scientific Abstracts Illumina	Nej	<ul style="list-style-type: none"> • För litet urval (n=32) • Ingen resultatinformation
024	Rollin, S. A., Kaiser-Ulrey, C, Potts, I. och Creason, A. H. (2003). A school-based violence prevention model for at-risk eighth grade youth. <i>Psychology in the Schools</i> , 40, 403–416.	Cambridge Scientific Abstracts Illumina	Ja	<ul style="list-style-type: none"> • Inkluderad

Tabell 2.1. Forts. Utvärderingar som identifierades som potentiellt relevanta.

Ref nr	Studie	Hur hittades den?	Uppfyllede den kriterierna för inkludering?	Varför uteslöts den?
025	Smith, J., Tremlow, S. W. och Hoover, D. W. (1999). Bullies, victims and bystanders: A method of in-school intervention and possible parental contributions. <i>Child Psychiatry and Human Development</i> , 30, 29–37.	Cambridge Scientific Abstracts Illumina	Nej	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen mentorinsats • Ingen resultatinformation
026	Ringwalt, C. L., Graham, L. A., Paschall, M. J. Flewelling, R. L. och Browne, D. C. (1996). Supporting adolescents with guidance and employment (SAGE). <i>American Journal of Preventive Medicine</i> , 12, 31–38.	Cambridge Scientific Abstracts Illumina	Nej	<ul style="list-style-type: none"> • Endast information om baslinjeuppgifter
027	Beier, S. R., Rosenfield, W. D., Spitalny, K. C., Zansky, S. M., Bontemp, A. N. (2000). The potential role of an adult mentor in influencing high-risk behaviors in adolescents. <i>Archives of Pediatric Medicine</i> , 154, 327–331.	Cambridge Scientific Abstracts Illumina	Nej	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen insats • Bedömning av effekten av naturligt förekommande mentorer
028	Schwartz, S. (2005). Life skills project: The San Francisco Sheriff's Department Life Skills for Prisoners Program. <i>Journal of Correctional Education</i> , 56, 115–123.	Cambridge Scientific Abstracts Illumina	Nej	<ul style="list-style-type: none"> • Inte klart vem, om någon, som fick en mentor
029	Little, M., Kogan, J., Bullock, R. och Van Der Laan, P. (2004). An experiment in multi-systemic responses to persistent young offenders known to children's services. <i>British Journal of Criminology</i> , 44, 225–240.	Cambridge Scientific Abstracts Illumina	Nej	<ul style="list-style-type: none"> • Inte klart vem som fick en mentor • Mentorskapet fördelat i 69 procent av fallen med 59-procentig framgång • För litet urval
030	Irwin, D. (2002). Alternatives to delinquency in Harlem: A study of faith-based community mentoring. <i>Justice Professional</i> , 15, 29–36.	Cambridge Scientific Abstracts Illumina	Nej	<ul style="list-style-type: none"> • Beskrivande • Ingen resultatinformation
031	Leverette-Sanderlin, A. (2001). Camp turning point. <i>Law and Order</i> , 49, 122.	Cambridge Scientific Abstracts Illumina	Nej	<ul style="list-style-type: none"> • Beskrivande • Ingen resultatinformation
032	Boaz, A. och Pawson, R. (2005). A perilous road from evidence to policy: Five journeys compared. <i>Journal of Social Policy</i> , 34, 175–194.	Cambridge Scientific Abstracts Illumina	Nej	<ul style="list-style-type: none"> • Beskrivande • Ingen resultatinformation

Tabell 2.1. Forts. Utvärderingar som identifierades som potentiellt relevanta.

Ref nr	Studie	Hur hittades den?	Uppfyllede den kriterierna för inkludering?	Varför uteslöts den?
033	Roth, J., Brooks-Gunn, J. Murray, L. och Foster, W. (1998). Promoting healthy adolescents: Synthesis of youth development program evaluations. <i>Journal of Research on Adolescence</i> , 8, 423–459.	Cambridge Scientific Abstracts Illumina	Nej	• Ingen mentorsinsats
034	Baltodano, H. M. Mathur, S. R. och Rutherford, R. B. (2005). Transition of incarcerated youth with disabilities across systems and into adulthood. <i>Exceptionality</i> , 13, 103–124.	Cambridge Scientific Abstracts Illumina	Nej	• Ingen resultatinformation • Ingen jämförelsegrupp
035	Gur, M. och Miller, L. (2004). Mentoring improves acceptance of a community intervention for court-referred male Persons in Need of Supervision (PINS). <i>Child and Adolescent Social Work Journal</i> , 21, 573–591.	Cambridge Scientific Abstracts Illumina	Nej	• Inga brottsutfall • Mentorskap som en metod för att behålla deltagandet i programmet
036	Heard, C. A. (1990). The preliminary development of the Probation Mentor Home Program: A community-based model. <i>Federal Probation</i> , 54, 51–56.	Cambridge Scientific Abstracts Illumina	Nej	• Ingen resultatinformation
037	Grossman, J. B. och Garry, E. M. (1997). <i>Mentoring – A Proven Delinquency Prevention Strategy</i> . Washington DC: US Office of Juvenile Justice and Delinquency Prevention.	Cambridge Scientific Abstracts Illumina	Nej	• Baserat på resultaten i Grossman och Tierney (1998) • Inga nya uppgifter presenterade
038	<i>Juvenile Mentoring Program 1998 Report to Congress</i> . Washington DC: US Office of Juvenile Justice and Delinquency Prevention.	Cambridge Scientific Abstracts Illumina	Nej	• Ingen jämförelsegrupp
039	Novotney, L. C., Mertinko, E. Lange, J. och Kelly-Baker, T. (2000). <i>Juvenile Mentoring Program: A Progress Review</i> . Washington DC: US Office of Juvenile Justice and Delinquency Prevention.	Cambridge Scientific Abstracts Illumina	Nej	• Ingen resultatinformation • Ingen jämförelsegrupp
040	Hockensmith, C. (2003). <i>Improving Juvenile Delinquency Through Faith-Based Services</i> . New York: Public/Private Ventures.	Webbsidan för Public/Private Ventures	Nej	• Beskrivande • Ingen resultatinformation
041	Branch, A. (2002). <i>Implementation of the National Faith-Based Initiative for High-Risk Youth</i> . New York: Public/Private Ventures.	Webbsidan för Public/Private Ventures	Nej	• Beskrivande • Ingen resultatinformation

Tabell 2.1. Forts. Utvärderingar som identifierades som potentiellt relevanta.

Ref nr	Studie	Hur hittades den?	Uppfylldes den kriterierna för inkludering?	Varför uteslöts den?
042	Foster, L. (2001). <i>Effectiveness of Mentor Programs: Review of the Literature from 1995 to 2000</i> . Sacramento, CA: California Research Bureau.	Sacramento State Library (länk från ojjdp:s webbsida)	Nej	<ul style="list-style-type: none"> • Granskning av tidigare studier • Inga nya uppgifter presenterade • Beskriver kvalitativa resultat
043	Tarling, R., Davison, T. och Clarke, A. (2004). <i>The National Evaluation of the Youth Justice Board's Mentoring Projects</i> . London: Youth Justice Board.	Webbsidan för Youth Justice Board	Nej	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen jämförelsegrupp
044	St. James-Roberts, I., Greenlaw, G., Simon, A. och Hurry, J. (2005). <i>National Evaluation of Youth Justice Board Mentoring Schemes 2001–2004</i> . London: Youth Justice Board.	Webbsidan för Youth Justice Board	Ja	<ul style="list-style-type: none"> • Inkluderad
045	St. James-Roberts, I. och Singh, C. S. (2001). Can mentors help primary school children with behaviour problems. (Research Study, 233), London: Home Office.	Webbsida för Home Office	Nej	<ul style="list-style-type: none"> • För litet urval (n=50 plus avhopp) • Inga brottsutfall
046	Wilczynski, A., Culvenor, C. Cunneen, C. S., Schwartzkoff, J. och Reed-Gilbert, K. (2003). <i>Early Intervention: Youth Mentoring Programs</i> . Canberra: Australian Government Attorney-General's Department.	Webbsidan för Australian Government Attorney-General's Office	Nej	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen jämförelsegrupp
047	Polk, K. Adler, C. Muller, D. och Rechtman, K. (2003). <i>Early Intervention: Diversion and Youth Conferencing</i> . Canberra: Australian Government Attorney-General's Department.	Webbsidan för Australian Government Attorney-General's Office.	Nej	<ul style="list-style-type: none"> • Beskrivande • Ingen resultatinformation
048	Johnson, B. R. och Larson, D. B. (2003). <i>The InnerChange Freedom Initiative: A Preliminary Evaluation of a Faith-Based Prison Program</i> . Huntsville, TX: Center for Research on Religion and Urban Civil Society	Internet (citerat på webbsidan för Public/Private Ventures).	Ja	<ul style="list-style-type: none"> • Inkluderad
049	Maxfield, M., Schirm, A. och Rodriguez-Planas, N. (2003). <i>The Quantum Opportunity Program Demonstration: Implementation and Short-Term Impacts</i> . Washington DC: Mathematica Policy Research.	Pat Tolan	Ja	<ul style="list-style-type: none"> • Inkluderad

Mer information om analysen av de inkluderade utvärderingarna

Regler för vilket brottsutfall som valdes för metaanalysen

På grund av praktiska begränsningar valdes bara ett enda mått på återfall för att bedöma effekten i varje utvärdering. I utvärderingar där fler resultat som avsåg återfall i brott var tillgängliga användes förekomsten (prevalence) av återfall. Med förekomst avses antalet personer som återföll. Om 50 av 100 personer hade återfallit skulle därför förekomsten av brottslighet vara 50 procent. Förekomst användes i stället för frekvens, vilket avser antalet brott som begås per brottsling. Om 100 brott hade begåtts i ovanstående exempel skulle det motsvara en frekvens på 2 brott per brottsling.

Beslutet att använda förekomst i stället för frekvens fattades på grund av att de flesta utvärderingar bara innehöll information om förekomst. Forskning har även visat en större överensstämmelse mellan olika brottsutfall (till exempel självrapporter och domar) för mått på förekomst, jämfört med mått på frekvens (Farrington m.fl., 2003).

När olika nivåer av återfallsresultat rapporterades (till exempel gripanden, domstolshänvisningar, fällande domar) valdes den tidigare (till exempel gripande) för att öka möjligheten att jämföra olika utvärderingar. Det skulle även öka jämförbarheten med självrapporterade brott, vilket vanligen betraktas som det mest exakta måttet på verkliga brott (Farrington, 2001). I fall där flera typer av brott rapporterades (till exempel totalt antal självrapporterade brott, självrapporterad stöld, självrapporterad misshandel och så vidare) valdes det mest omfattande måttet (till exempel totalt antal brott). Om ett mer omfattande mått inte var tillgängligt användes den allvarligaste typen av brott (till exempel misshandel i stället för stöld i det ovanstående exemplet). Denna rangordning mellan brotten utifrån allvarsgrad var baserad på kostnaderna för brottet enligt beräkning av Home Office (Brand och Price, 2000).

Beräkning av den genomsnittliga effekten

Den viktade genomsnittliga effektstorleken i en modell med fast effekt erhålls genom att addera varje effektstorlek multiplicerad med sin inverterade varians, och denna summa divideras med summan av vikterna av den inverterade variansen. För de 18 utvärderingar som inkluderades i denna begränsade systematiska forskningsgenomgång var den genomsnittliga effekten med hjälp av en modell med fast effekt $d = 0,08$ (95 % KI 0,03–0,12). Det motsvarande z-värdet på 3,29 som beräknades för denna genomsnittliga effektstorlek är signifikant på nivån $p < 0,001$. Den viktade genomsnittliga effektstorleken i en modell med slumpeffekter är summan av varje effektstorlek multiplicerad med sin inverterade varians (modifierad med ytterligare en slumpeffektsvarianskomponent), dividerad med summan av den inverterade variansvikten. För de 18 utvärde-

ringar som var inkluderade i denna begränsade systematiska forskningsgenomgång var den genomsnittliga effektstorleken med hjälp av en slumpeffektsmodell $d = 0,21$ (95 % KI 0,07–0,34). Det relaterade z-värdet på 3,04 som beräknades för denna genomsnittliga effektstorlek är signifikant på nivån $p < 0,002$.

Ett antal metoder har föreslagits för att tolka effektstorlekar. En konvention som är vanligt förekommande är den som föreslås av Cohen (1988). En effekt på cirka 0,20 betraktas som liten, medan en effekt på cirka 0,50 betraktas som medelstor och en effektstorlek på över 0,80 betraktas som stor. Denna konvention förefaller dock alltför konservativ. Ett mer givande sätt att tolka en effektstorlek kan skapas genom att resultaten omräknas till skillnaderna i proportioner av brottslighet mellan dem som har respektive inte har fått en mentor. Först omvandlas den standardiserade genomsnittliga effekten (d) till ett phi-samband r (Lipsey och Wilson, 2001, s. 199). Det ger ett r -värde på cirka halva d , och detta värde på r eller ϕ är i sin tur lika med skillnaden i proportioner mellan de två grupperna (Farrington och Loeber, 1989).

Om det exempelvis antogs att hälften (50 procent) av personerna i jämförelsegrupperna i de 18 utvärderingarna skulle begå brott under uppföljningen kan den standardiserade genomsnittliga skillnaden (modell med fasta effekter) d på 0,08 räknas om till r (0,04), vilket är lika med skillnaden i andelen som begår brott mellan dem som har respektive inte har fått en mentor. Därmed skulle 46 procent av dem som hade fått en mentor begå brott.

En liknande omräkning kan göras för slumpeffektsmodellen. Värdet d i slumpeffektsmodellen på 0,21 är lika med ett r -värde på cirka 0,10, och om man antar att hälften av personerna i jämförelsegruppen skulle begå brott tyder slumpeffektsmodellen på att 40 procent av de personer som fick en mentor skulle begå brott.

Mer information om utvärderingarnas heterogenitet

Heterogeniteten (Q) i detta urval med 18 utvärderingar beräknades för att avgöra om föränderligheten mellan effektstorlekarna var större än vad som kunde förväntas endast till följd av ett fel i urvalet. Det beräknade Q -värdet på 121,7 (17df) var signifikant på nivån $p < 0,0001$. Variansen i dessa urval på måtten på effekt var större än vad som skulle kunna förväntas bara till följd av ett fel i urvalet. Trots att en del av denna varians kan ha varit slumpmässig eller en följd av slumpmässiga skillnader mellan utvärderingarna, kan en viss variation förklaras med hjälp av några av de metodologiska förutsättningarna hos utvärderingarna.

Information om studiernas nyckelegenskaper

I tabell 2.2, 2.3 och 2.4 beskrivs nyckelegenskaper hos de utvärderingar som kodades och senare användes i analysen.

Tabell 2.2. Nyckelegenskaper hos urvalet i inkluderade utvärderingar.

Studiens ID	Publikation, Ort	Inledande urval	Ålder i urvalet	Urvalets könssammansättning (% pojkar)	Urvalets etniska sammanättning (% vita)	Antal experiment- och kontrollpersoner för analysen	Adepter som ansågs vara i riskzonen
010	Barnoski (2002) Washington	156 pojkar och flickor i fängelse samt kontrollpersoner	Högsta ålder 18	N/A	N/A	E = 78 K = 78 Avhopp ej rapporterade	I fängelse
016	Blakely m.fl. (1995) Texas	385 hänvisade pojkar och flickor	10–14	42 %	49 %	E = 206 K = 179 Avhopp ej rapporterade	Social situation
022	Blechman m.fl. (2000) Colorado	182 unga manliga och kvinnliga brottslingar	11–18 (M = 15,3)	72 %	77 %	E = 45 K = 137 Avhopp ej rapporterade	Avledda av domstol eller polis
004	Buman och Cain (1991) Minneapolis	244 manliga och kvinnliga ungdomar	14–21	49 %	9 %	E = 137 K = 107 Avhopp ej rapporterade	Social situation
007	Davidson och Redner (1988) Michigan – 1	136 gripna pojkar och flickor	M = 14,2	83 %	74 %	E = 76 K = 60 Avhopp ej rapporterade	Avledda av domstol eller polis
007a	Davidson och Redner (1988) Michigan – 2	124 gripna pojkar och flickor	M = 14,1	84 %	70 %	E = 99 K = 25 Avhopp ej rapporterade	Avledda av domstol eller polis
006	Frazier m.fl. (1981) Orange County Florida	419 gripna pojkar och flickor	8–18	72 %	72 %	E = 198 K = 112 E avhopp = 28 % K avhopp = 29 %	Avledda av domstol eller polis

Tabell 2.2. Forts. Nyckelegenskaper hos urvalet i inkluderade utvärderingar.

Studi-ens ID	Publikation, Ort	Inledande urval	Ålder i urvalet	Urvalets könssammansättning (% pojkar)	Urvalets etniska sammansättning (% vita)	Antal experiment- och kontrollpersoner för analysen	Adepter som ansågs vara i riskzonen
006a	Frazier m.fl. (1981) Alachua County Florida	370 gripna pojkar och flickor	8–18	78 %	53 %	E = 67 K = 123 E avhopp = 69 % K avhopp = 19 %	Avledda av domstol eller polis
002	Grossman och Tierney (1998) 8 platser i USA	1138 hänvisade pojkar och flickor	10–16	62 %	43 %	E = 487 K = 472 E avhopp = 15 % K avhopp = 17 %	Social situation
005	Hanlon m.fl. (2002) Baltimore	428 hänvisade pojkar och flickor	M = 13,3	59 %	3 %	E = 235 K = 193 Avhopp ej rapporterade	Social situation
048	Johnson och Larson (2003) Texas	1931 vuxna män i fängelse	Lägst ålder 18	100 %	25 %	E = 177 K = 1754 Avhopp ej rapporterade	I fängelse
008	Kelley m.fl. (1979) Michigan	128 gripna pojkar och flickor	10–17 M = 14,5	51 %	22 %	E = 65 K = 63 Avhopp ej rapporterade	Avledda av domstol eller polis
049	Maxfield m.fl. (2003) 7 städer i USA	1069 pojkar och flickor	14–19	54 %	6 %	E = 580 K = 489 Avhopp ej rapporterade	Social situation
009	Moore (1987) Florida	100 manliga vita unga lagbrytare	16–22 M = 18,8	100 %	100 %	E = 50 K = 50 Avhopp ej rapporterade	Villkorlig dom
003	Newburn och Shiner (2005) 10 platser i USA	550 hänvisade pojkar och flickor	12–19	67 %	43 %	E = 155 K = 68 E avhopp = 59 % K avhopp = 60 %	Social situation

Tabell 2.2. Forts. Nyckelegenskaper hos urvalet i inkluderade utvärderingar.

Studi-ens ID	Publikation, Ort	Inledande urval	Ålder i urvalet	Urvalets könssammansättning (% pojkar)	Urvalets etniska sammansättning (% vita)	Antal experiment- och kontrollpersoner för analysen	Adepter som ansågs vara i riskzonen
001	O'Donnell, Lydgate och Fo (1979) Hawaii	553 hänvisade pojkar och flickor	10–17	65 %	N/A	E = 335 K = 218 Avhopp ej rapporterade	Social situation
024	Rollin m.fl. (2003) Florida	156 hänvisade pojkar och flickor	M = 13,5	39 %	3 %	E = 78 K = 78 Avhopp ej rapporterade	Social situation
044	St. James-Roberts m.fl. (2005) 80 platser i USA	2898 hänvisade pojkar och flickor	10–19	74 %	84 %	E = 658 K = 558 E avhopp = 62 % K avhopp = 51 %	Social situation

Noter: N/A – Informationen ej tillgänglig, M = genomsnitt, E = experimentgrupp, K = kontrollgrupp

Tabell 2.3. Nyckelegenskaper hos metodologin i inkluderade utvärderingar.

Studi-ens ID	Publikation, Ort	Fördelning	Matchning av experiment-grupp och kontrollgrupp	Modifi-erad SMS	Betyg i kvalitets-värder-ingsred-skap	Upp-följning efter mentor-skapets slut?	Resultat
010	Barnoski (2002) Washington	Ändamåls-enlig	Kön, etnisk bakgrund och risk för ny fällande dom	4	5.7	Nej	Ny fällande dom efter 12 månader E 45 % (78) K 54 % (78)
016	Blakely m.fl. (1995) Texas	Slump-mässig	Slumpmässig fördelning	5	4.7	Nej	Hänvisning till domstol 12 månader före och 6 månader efter Före Efter E= 9,7 % (20) E=10 % (21) K=12 % (21) K=15 % (27)
022	Blechman m.fl. (2000) Colorado	Ändamåls-enlig	Kön, ålder, etnisk bakgrund, föräld-rars inkomst, nivå på SR-brottslighet	4	5.7	Ja	Nytt gripande efter 32 månader E 51 % (45) K 46 % (137)
004	Buman och Cain (1991) Minneapolis	Ändamåls-enlig	Ålder, etnisk bakgrund, kön, familjestatus, inkomst, utbildning	4	4.3	Ja	Gripande efter tre år E 21,9 % (137) K 29,0 % (107)
007	Davidson och Redner (1988) Michigan – 1	Slump-mässig	Slumpmässig fördelning	5	5.0	Ja	Nytt gripande efter 24 månader E 38,2 % (76) K 61,7 % (60)
007a	Davidson och Redner (1988) Michigan – 2	Slump-mässig	Slumpmässig fördelning	5	5.0	Ja	Nytt gripande efter 24 månader E 30,3 % (99) K 68 % (25)
006	Frazier m.fl. (1981) Orange County Florida	Ändamåls-enlig	Etnisk bakgrund, kön och tidigare brottslighet. Aktuellt brott mer allvarligt för kontroll-gruppen. Kontrollgrup-pen äldre.	3	7.7	Nej	Nytt gripande efter 4 månader E 4,5 % (9) K 19,6 % (22)
006a	Frazier m.fl. (1981) Alachua County Florida	Ändamåls-enlig	Etnisk bakgrund, kön, ålder före brottet och det aktuella brottets allvar	3	7.7	Nej	Nytt gripande efter 4 månader E 14,9 % (10) K 13,8% (17)
002	Grossman och Tierney (1998) 8 platser i USA	Slump-mässig	Slumpmässig fördelning	5	4.7	Ja	SR misshandel efter 12 månader E 41 % (487) K 41 % (472)

Tabell 2.3. Forts. Nyckelegenskaper hos metodologin i inkluderade utvärderingar.

Studi-ens ID	Publikation, Ort	Fördelning	Matchning av experimentgrupp och kontrollgrupp	Modifi-erad SMS	Betyg i kvalitetsvärderingsredskap	Uppföljning efter mentor-skapets slut?	Resultat
005	Hanlon m.fl. (2002) Baltimore	Ändamåls-enlig	Likheter i etnisk bakgrund och kön. Kontrollgruppen äldre och större rapporterad dysfunktion i familjen, problemuppförande i skolan och avvikel-se från jämngamla. Kontrollgruppen rapporterade också större inblandning i brottslighet.	3	6.3	Nej	SR av gripanden efter 12 månader E = 17,0 % (235) K = 27,0 % (193)
048	Johnson och Larson (2003) Texas	Ändamåls-enlig	Matchade efter ålder, etnisk bakgrund, aktuellt brott och högt riskbetyg.	4	5.0	Nej	Nytt gripande efter 24 månader E 36,2 % (64) K 35,0 % (614)
008	Kelley m.fl. (1979) Michigan	Ändamåls-enlig	Ålder, kön, etnisk bakgrund, brotts-historia och aktuell brottstyp	4	5.3	Nej	Nytt gripande efter 7,5 månader E 20 % (65) K 36,5 % (63)
049	Maxfield m.fl. (2003) 7 städer i USA	Slump-mässig	Slumpmässig fördelning	5	4.0	Nej	SR brott efter 12 månader E 31 % (180) K 28 % (137)
009	Moore (1987) Florida	Slump-mässig	Slumpmässig fördelning	5	5.7	Nej	Ny fällande dom efter 10 månader E 14 % (50) K 54 % (50)
003	Newburn och Shiner (2005) 10 platser i USA	Ändamåls-enlig	Etnisk bakgrund och kön. En större sannolikhet att stängas av från skolan	3	7.3	Nej	SR brott efter 12 månader Före Efter E 82 % (127) E 71 % (119) K 84 % (57) K 62 % (42)
001	O'Donnell, Lydgate och Fo (1979) Hawaii	Slump-mässig	Slumpmässig fördelning	5	4.7	Ja	Nytt gripande efter 3 år E 27,5 % (335) K 22,9 % (218)

Tabell 2.3. Forts. Nyckelegenskaper hos metodologin i inkluderade utvärderingar.

Studi-ens ID	Publikation, Ort	Fördelning	Matchning av experimentgrupp och kontrollgrupp	Modifi-erad SMS	Betyg i kvalitetsvärderingsredskap	Uppföljning efter mentor-skapets slut?	Resultat
024	Rollin m.fl. (2003) Florida	Ändamåls-enlig	Kön, ålder, etnisk bakgrund. Experiment-gruppen hade högre antal lagbrott i skolan än kontrollgruppen före insatsen.	3	7.0	Nej	Inledande antal lagbrott i skolan E 4,7 (sd=5,1) (78) K 2,0 (sd=1,9) (78) Antal lagbrott i skolan efter 10 månader E 1,6 (1,7) (78) K 2,9 (2,2) (78)
044	St. James-Roberts m.fl. (2005) 80 platser i USA	Ändamåls-enlig	Framgår ej	3	8.7	Ja	Ny fällande dom efter 12 månader Före Efter E 80 %(526) E 54 %(355) K 82 %(458) K 55 %(307)

Not: SMS = Maryland Scientific Methods-skalan, E = experimentgrupp, K = kontrollgrupp, SR = självrapport

Tabell 2.4. Nyckelegenskaper hos mentorskapet i inkluderade utvärderingar.

Studi-ens ID	Publikation, Ort	Förutsättning	Mentorskaps varaktighet (månader)	Kontaktfrekvens mellan mentorer och adepter	Genomsnittlig varaktighet per kontakt (timmar)	Beräknad total tid med mentorn (timmar)	Mentorprogrammets beräknade exakthet
010	Barnoski (2002) Washington	E = Mentorskap K = Kontrollgrupp	12	Varje vecka	N/A	52	4
016	Blakely m.fl. (1995) Texas	E = Mentorskap K = Ingen hjälp gavs	6	Varje vecka	N/A	146	5
022	Blechman m.fl. (2000) Colorado	E = Mentorskap, avledande av ungdomar K = Avledande av ungdomar	4.8	N/A	N/A	147	0
004	Buman och Cain (1991) Minneapolis	E = Mentorskap baserat på sommararbete K = Sommararbete	2.5	Varje vecka	N/A	5	1
007	Davidson och Redner (1988) Michigan – 1	E = Mentorskap, avtal om uppförande K = Kontrollgrupp	18	Varje vecka	6	108	4
007a	Davidson och Redner (1988) Michigan – 2	E = Mentorskap, avtal om uppförande. K = Kontrollgrupp	24	Varje vecka	6	108	4
006	Frazier m.fl. (1981) Orange County Florida	E = Avledd från domstol, mentorskap, övrig hjälp. K = Behandlat i domstol	4	N/A	N/A	N/A	0
006a	Frazier m.fl. (1981) Alachua County Florida	E = Avledd från domstol, mentorskap, övrig hjälp K = Behandlat i domstol	4	N/A	N/A	N/A	0
002	Grossman och Tierney (1998) 8 platser i USA	E = Mentorskap K = Vänkelista	11.4	En gång per månad	3.6	41	3

Tabell 2.4. Forts. Nyckelegenskaper hos mentorskapet i inkluderade utvärderingar.

Studi-ens ID	Publikation, Ort	Förutsättning	Mentor-skapets varaktighet (månader)	Kontakt-frekvens mellan men-torer och adepter	Genom-snittlig varaktighet per kontakt (timmar)	Beräk-nad total tid med mentorn (timmar)	Mentorpro-grammets beräknade exakthet
005	Hanlon m.fl. (2002) Baltimore	E = Gruppmentor-skap, enskild råd-givning, fältbesök K = enskild rådgivning	4.5	Varje vecka	N/A	162	1
048	Johnson och Larson (2003) Texas	E = Stödgrupper, avhjälpande utbildning och mentor-skap i ett religiöst sammanhang K = Kontrollgrupp	24	Varje vecka	2	144	2
008	Kelley m.fl. (1979) Michigan	E = Mentorskap K = Behandlat i domstol	7.5	Varje vecka	4	120	4
049	Maxfield m.fl. (2003) 7 städer i USA	E = Fallhantering, mentorskap, kompletterande utbildning, utvecklande aktiviteter, ekonomiska incitament K = Kontrollgrupp	48	Varje vecka	N/A	696	3
009	Moore (1987) Florida	E = Program för mentorskap och villkorlig dom K = Program för villkorlig dom	9.1	Mer än en gång per månad	N/A	30	3
003	Newburn och Shiner (2005) 10 platser i USA	E = Mentorskap K = Vänkelista och de som uttryckte ett intresse, men valde att inte delta	10 – 12	Varje vecka	N/A	572	5
001	O'Donnell, Lydgate och Fo (1979) Hawaii	E = Mentorskap, hantering av oför-utsedda händelser K = Kontrollgrupp	12	Varje vecka	N/A	52	2
024	Rollin m.fl. (2003) Florida	E = Anställnings-baserat mentorskap K = Vänkelista	5.4	Varje vecka	8.0	332	1
044	St. James-Roberts m.fl. (2005) 80 platser i USA	E = Mentorskap K = Vänkelista	7	En gång per månad	N/A	8	4

Noter: N/A = Informationen ej tillgänglig, E = experimentgrupp, K = kontrollgrupp